

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

10 maart 2000

VERSLAG

– van het Rekenhof –

**over het nazicht van de rekeningen van de NV Participatiemaatschappij Vlaanderen
voor de periode van 31 juli 1995 tot 31 december 1998**

Brussel, 7 maart 2000
Regentschapsstraat 2
1000 BRUSSEL

N 12-1.715.856 B2
Bijlagen : - verslag
 - kopie van 4 brieven

Mijnheer de Voorzitter,

In het kader van artikel 13 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de herstructurering van de GIMV, Gimvindus, VMH, Mijnen en LIM en tot oprichting van het Limburgfonds en van de permanente werkgroep Limburg, deelt het Rekenhof zijn bevindingen mede met betrekking tot de rekeningen van de Participatiemaatschappij Vlaanderen (P.M.V.) over de periode 31 juli 1995 tot en met 31 december 1998.

Op last :
De Hoofdgriffier,

F. VAN DEN HEEDE.

Het Rekenhof :
De Eerste Voorzitter,

J. VAN de VELDE.

De heer N. DE BATSELIER
Voorzitter van het Vlaams Parlement
Leuvenseweg 27
1011 BRUSSEL

**NAZICHT VAN DE
REKENINGEN
VAN
DE NV P.M.V.**

31 juli 1995 - 31 december 1998

Dit verslag werd vastgesteld door de Nederlandse kamer van het
Rekenhof in zitting van 7 maart 2000

INHOUD

Blz.

INLEIDING	8
DEEL 1 : VOORSTELLING VAN DE NV PARTICIPATIEMAATSCHAPPIJ VLAANDEREN	
1. ONDERZOEKSBEVINDINGEN	9
2. ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.	9
3. EVALUATIE VAN HET ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.	10
DEEL 2 : RELATIE MET DE NV GIMV	
1. ONDERZOEKSBEVINDINGEN	
1.1. <i>Verwevenheid op administratief vlak</i>	12
1.2. <i>Verwevenheid op bestuurlijk vlak</i>	12
1.3. <i>Verwevenheid op financieel vlak</i>	13
2. ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.	
2.1. <i>Verwevenheid op administratief vlak</i>	13
2.2. <i>Verwevenheid op bestuurlijk vlak</i>	13
2.3. <i>Verwevenheid op financieel vlak</i>	14
3. EVALUATIE VAN HET ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.	
3.1. <i>Verwevenheid op administratief vlak</i>	14
3.2. <i>Verwevenheid op bestuurlijk vlak</i>	14
3.3. <i>Verwevenheid op financieel vlak</i>	15
DEEL 3 : STATUTAIRE OPDRACHT VAN DE NV P.M.V.	
1. ONDERZOEKSBEVINDINGEN	16
1.1. <i>De derdefunctieportefeuille</i>	16
1.1.1. De portefeuille zoals verworven van de NV GIMV	16
1.1.2. Wijzigingen aan de samenstelling van deze portefeuille in de loop van de drie eerste boekjaren	17
1.1.3. Samenstelling van de portefeuille per 31 december 1998	19
1.2. <i>Beleidsondersteunende opdrachten</i>	19
1.2.1. Studieopdracht i.v.m. de toenmalige BRTN	19
1.2.2. Bedrijfseconomische audit van de luchthaven Deurne	19
2. ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.	21
2.1. <i>Derdefunctieportefeuille</i>	21
2.2. <i>Beleidsondersteunende opdrachten</i>	21
2.2.1. Studieopdracht i.v.m. de toenmalige BRTN	21
2.2.2. Bedrijfseconomische audit van de luchthaven van Deurne	21
3. EVALUATIE VAN HET ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.	22
3.1. <i>Derdefunctieportefeuille</i>	22
3.2. <i>Beleidsondersteunende opdrachten</i>	22
3.2.1. Studieopdracht i.v.m. de toenmalige BRTN	22
3.2.2. Bedrijfseconomische audit van de luchthaven van Deurne	22
DEEL 4 : DE MIDDELEN VAN DE NV P.M.V.	
1. ONDERZOEKSBEVINDINGEN	
1.1. <i>Kapitalisering van de NV P.M.V.</i>	23
1.2. <i>Overige middelen van de NV P.M.V.</i>	23

1.2.1. Middelen komende van de portefeuille	23
1.2.2. Middelen van het Vlaams Gewest	24

DEEL 5 : HET ROLLEND FONDS

1. ONDERZOEKSBEVINDINGEN	25
1.1. Historiek	25
1.2. Werking	25
1.3. Link met de boekhouding	26
1.4. Link met de begroting	26
1.4.1. Subrekening 'Participaties'	26
1.4.2. Subrekening 'Courante Verrichtingen'	28
1.5. Beslag op de middelen van het Rollend Fonds	30
2. ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.	31
2.1. Werking van het Rollend Fonds	31
2.2. Subrekening 'Participaties'	31
2.3. Subrekening 'Courante Verrichtingen'	32
2.4. Beslag op de middelen van het Rollend Fonds	32
3. EVALUATIE VAN HET ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.	32
3.1. Werking van het Rollend Fonds	32
3.2. Subrekening 'Participaties'	33
3.3. Subrekening 'Courante Verrichtingen'	34
3.4. Beslag op de middelen van het Rollend Fonds	34

DEEL 6 : BEHEERSVERGOEDING VOOR DE NV GIMV

1. ONDERZOEKSBEVINDINGEN	35
2. ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.	36
3. EVALUATIE VAN HET ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.	36

DEEL 7 : BOEKHOUDING

1. ONDERZOEKSBEVINDINGEN	37
1.1. Inleidend overzicht	37
1.1.1. Boekjaar 31 juli 1995 – 31 december 1996	37
1.1.2. Boekjaar 1 januari 1997 – 31 december 1997	38
1.1.3. Boekjaar 1 januari 1998 – 31 december 1998	38
1.2. Bespreking van de jaarrekeningen	38
1.2.1. Balans	38
1.2.2. Resultatenrekening	39
1.2.3. De toelichting	40
2. ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.	40
3. EVALUATIE VAN HET ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.	41
3.1. Het bestaan van een wachtrekening per 31 december 1996 en 31 december 1997	42
3.2. Compensatie tussen opbrengsten en kosten	42
3.3. Niet vermelden van het beslag onder derden in de toelichting	43

DEEL 8 : BESLUIT

1. ONDERZOEKSBEVINDINGEN	44
2. ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.	46
3. EVALUATIE VAN HET ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.	47

BIJLAGEN	49

INLEIDING

Dit verslag vormt het resultaat van een onderzoek dat zijn juridische grondslag vindt in artikel 13 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de herstructurering van de GIMV, Gimvindus, VMH, Mijnen en LIM en tot oprichting van het Limburgfonds en van de permanente werkgroep Limburg.

De modaliteiten voor het nazicht van de rekeningen van de investeringsmaatschappijen en hun gespecialiseerde dochters zijn vastgelegd in een protocol d.d. 21 december 1994 gesloten tussen het Vlaams Gewest en het Rekenhof, dat in werking is getreden op 1 januari 1995.

Conform artikel 4 van dit protocol heeft het Rekenhof op 24 juni 1999 een ontwerp van verslag verstuurd aan de NV P.M.V., die op 13 oktober 1999 heeft geantwoord. Na opneming van deze repliek in het verslag, werd het op 22 december 1999 aan de Vlaamse Minister van Economie gezonden. De minister deelde op 18 februari 2000 mee dat hij geen opmerkingen heeft bij dit verslag. Zodra een nieuwe regeringscommissaris is aangesteld, zal deze de opdracht krijgen de werking van de P.M.V. en het Rollend Fonds te evalueren.

Dit rapport bevat de bevindingen die resulteren uit het nazicht van de rekeningen 1995 t.e.m. 1998. Boekhoudkundig stemmen met deze periode drie boekjaren overeen :

1. 31 juli 1995 – 31 december 1996
2. 1 januari 1997 – 31 december 1997
3. 1 januari 1998 – 31 december 1998

Concreet is dit verslag opgebouwd rond volgende onderdelen:

1. Voorstelling van de NV P.M.V.
2. Relatie met de NV GIMV
3. De statutaire opdracht van de NV P.M.V.
4. De middelen van de NV P.M.V.
5. Het Rollend Fonds
6. De beheersvergoeding voor de NV GIMV
7. De boekhouding
8. Besluit

DEEL 1 : VOORSTELLING VAN DE NV

PARTICIPATIEMAATSCHAPPIJ VLAANDEREN

1. ONDERZOEKSBEVINDINGEN

De NV Participatiemaatschappij Vlaanderen (P.M.V.) werd opgericht op 31 juli 1995. Deze oprichting werd bij besluit van de Vlaamse regering van 28 juli 1995 als een bijzondere opdracht toevertrouwd aan de NV GIMV. In datzelfde besluit krijgt de NV P.M.V. het statuut van gespecialiseerde dochter van de NV GIMV.

Bij de oprichting van de NV Vlaamse Participatiemaatschappij (VPM) op 4 november 1997 brengt het Vlaams Gewest de aandelen P.M.V. in bij deze nieuwe investeringsmaatschappij¹. Bij deze inbreng wordt de NV P.M.V. een gespecialiseerde dochter van de NV VPM.

Sedert haar oprichting is de NV P.M.V. onderworpen aan de bepalingen van het decreet van 13 juli 1994 met uitzondering van artikel 10, § 3. Dit betekent dat er geen beheersovereenkomst wordt gesloten met het Vlaams Gewest.

2. ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.²

Voor haar oprichting verwijst P.M.V. naar twee motieven.

Enerzijds refereert P.M.V. aan de herstructurering van het economisch overheidsinitiatief vanaf 1994. In dit kader werd een afzonderlijke maatschappij opgericht nl. P.M.V. die de derdefunctiedossiers van de GIMV heeft overgenomen. Het beheer van haar portefeuille heeft P.M.V. contractueel toevertrouwd aan de GIMV tegen betaling van een beheersvergoeding. De GIMV was voor dit beheer de uitverkoren partner gelet op haar hoogstaande gekwalificeerde medewerkers en op de jarenlange knowhow die zij opdeed bij dat beheer en begeleiding van dergelijke dossiers.

¹ Cfr. Artikel 2, tweede lid van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de herstructurering van de GIMV, Gimvindus, VMH, Mijnen en LIM en tot oprichting van het Limburgfonds en van de permanente werkgroep Limburg.

² In haar antwoord bundelt de NV P.M.V. haar repliek op de delen 1 en 2. In dit rapport werd ervoor geopteerd de reacties te splitsen tussen beide delen.

Anderzijds was de splitsing van GIMV en NV P.M.V. wenselijk in het vooruitzicht van de toen aangekondigde beursintroduktie van de GIMV.

“De financiële markt zou de verwevenheid met de dossiers van het Vlaamse Gewest niet hebben aanvaard omwille van enerzijds het onduidelijke omtrent de rol van de GIMV in dergelijke dossiers, en anderzijds het risicoprofiel van deze dossiers.

Het bestaan van twee afzonderlijke maatschappijen ... heeft de structuur verduidelijkt naar de financiële en beleggerswereld.

Konkreet kan men stellen dat er thans twee onafhankelijke vennootschappen bestaan : de NV GIMV, een beursgenoteerde vennootschap, met het profiel van een investeringsmaatschappij, en de NV P.M.V., als volle dochtermaatschappij van de NV Vlaamse Participatiemaatschappij, met als profiel het beheer van de portefeuille-aandelen in het bezit van het Vlaamse Gewest ter uitvoering van het economisch beleid van de Vlaamse Regering.

De NV P.M.V. werd pas operationeel op het moment van de overdracht van het Rollend Fonds van de GIMV aan de NV P.M.V. eind 1995, waarbij het normaal is dat er binnen de overgangperiode nog afrekeningstransacties geboekt werden tussen de NV P.M.V. en GIMV.

De financiële relatie zal echter verder worden afgebouwd, waarbij transacties tussen beide vennootschappen worden beperkt maar niet kunnen uitgesloten worden gelet op de specifieke overeenkomsten op het vlak van leveren van diensten tussen beide vennootschappen.”

3. EVALUATIE VAN HET ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.

P.M.V. haalt twee redenen aan voor haar oprichting en geeft een verklaring voor de financiële transacties met de GIMV.

De oprichting van de NV P.M.V. vindt haar oorsprong in de herstructurering van het economisch overheidsinitiatief aangevat in 1994 en de beursintroduktie van de GIMV waardoor een duidelijke structuur naar de financiële en beleggerswereld zich opdroeg.

De vennootschapsstructuur mag dan al “verduidelijkt” zijn naar de financiële wereld, naar de betrokken vennootschappen toe is de gewijzigde situatie complexer geworden. Qua werking is er immers niets veranderd. Het beheer van de portefeuille is samen met de administratie contractueel overgedragen aan de GIMV. Het zijn nog steeds dezelfde personen die de dossiers behartigen. Alleen doen zij dat nu voor rekening van een andere vennootschap.

Deze complexe toestand uit zich in de financiële transacties die bepaalde vennootschappen anno 1998 nog steeds verrichten met de GIMV i.p.v. met P.M.V. Deze verrichtingen kaderen niet meer in een overgangsperiode³.

³ Zie ook punt 2.3. van deel 2 'Verwevenheid op financieel vlak'.

DEEL 2 : RELATIE MET DE NV GIMV

1. ONDERZOEKSBEVINDINGEN

De opdracht van de NV P.M.V. vormt een afsplitsing van de opdracht van de NV GIMV. Immers, waar voorheen de GIMV de bijzondere opdrachten – zijnde het beheer van de bijzondereopdrachten - portefeuille en beleidsondersteunende opdrachten - voor het Vlaams Gewest uitvoerde, gebeurt dit nu door P.M.V.

Ondanks de oprichting van deze nieuwe vennootschap, blijft de verwevenheid met de GIMV groot. Deze verwevenheid uit zich op administratief, bestuurlijk en financieel vlak.

1.1. Verwevenheid op administratief vlak

Luidens artikel 6 van de overeenkomst van 1 september 1995 tussen het Vlaams Gewest, de NV GIMV en de NV P.M.V. draagt P.M.V. de dagelijkse administratie van haar bijzondereopdrachten - portefeuille over aan de GIMV die daarvoor een jaarlijkse vergoeding krijgt.

De administratie gebeurt dus door de NV GIMV, de NV P.M.V. heeft geen eigen personeel en infrastructuur. Beide vennootschappen hebben dezelfde maatschappelijke zetel.

In feite heeft haar oprichting weinig verandering teweeg gebracht. Desondanks heeft het Vlaams Gewest 10 miljoen BEF (zijnde de kapitaalinbreng) aan deze nieuwe structuur besteed.

1.2. Verwevenheid op bestuurlijk vlak

Bij de oprichting werden zeven bestuurders benoemd. Al deze bestuurders zijn tevens lid van de raad van bestuur van de GIMV.

De raad van bestuur heeft op zijn beurt een managementcomité geïnstalleerd waarvan de leden eveneens deel uitmaken van het managementcomité van de GIMV. Verdere delegatie is nog gegeven aan een aantal personeelsleden van de GIMV.

Vanuit bestuurlijk oogpunt is de NV P.M.V. volledig analoog samengesteld als de NV GIMV.

1.3. Verwevenheid op financieel vlak

Ook op financieel vlak is de verwevenheid met de GIMV nog groot.

Uit de rekeninguittreksels blijkt o.m. dat sommige ondernemingen uit de portefeuille van P.M.V. nog steeds terugbetalingen doen aan de GIMV i.p.v. rechtstreeks aan P.M.V..

Alhoewel de financiële relatie in de tijd wordt afgebouwd, is er toch nog een band tussen de GIMV en P.M.V.

2. ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.

2.1. Verwevenheid op administratief vlak

“Wie de administratie ook doet of waar de plaats van de maatschappelijke zetel gevestigd is, vormt geen relevant gegeven om te besluiten dat er een verwevenheid tussen de beide vennootschappen zou bestaan.”

2.2. Verwevenheid op bestuurlijk vlak

Op het vlak van “verwevenheid op bestuurlijk vlak” merkt P.M.V. het volgende op:

“Bij de oprichting werden 8 bestuurders benoemd.

De leden van de raad van bestuur van NV P.M.V. zijn lid niet omdat zij bestuurder zijn in de GIMV, wel omdat zij bestuurder zijn van de Vlaamse Participatiemaatschappij.

De raad van bestuur van de GIMV (13 bestuurders) wordt voor meer dan de helft (8) van de bestuurders samengesteld uit bestuurders indirect voorgedragen door het Vlaamse Gewest via de Vlaamse Participatiemaatschappij.

Het gaat dus over verwevenheid van de bestuurders Vlaamse Participatiemaatschappij / NV P.M.V..

Dat de leden van het managementcomité van de GIMV deel uitmaken van het managementcomité van NV P.M.V. is geen essentieel element in de werking van NV P.M.V. en heeft praktisch weinig draagwijdte gehad tot nog toe, aangezien alle beslissingen door de raad van bestuur worden genomen of bekrachtigd. De relevantie van de bemerking is dan ook te verwaarlozen. De analogie met de GIMV kan dus enkel op het eerste gezicht bestaan.

Verder heeft de GIMV geëist dat de commissarissen-revisoren van de GIMV niet optreden als commissaris-revisor voor NV P.M.V.”

2.3. *Verwevenheid op financieel vlak*

De zogenaamde “verwevenheid op financieel vlak” wenst de GIMV hoegenaamd niet, temeer omdat dit alleen maar bijkomend werk meebrengt.

“De GIMV zal de enkele betrokken ondernemingen aanschrijven en wijzen op deze foutieve betalingen; eventuele niet aan de GIMV verschuldigde betalingen zullen voortaan terug gestort worden met verzoek de storting bij NV P.M.V. te verrichten.

Soms is deze werkwijze evenwel niet aangewezen gelet op de oude complexe juridische situatie (bv. faillissement Velda).”

3. **EVALUATIE VAN HET ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.**

3.1. *Verwevenheid op administratief vlak*

P.M.V. schrijft dat het voeren van de administratie of de plaats van de maatschappelijke zetel geen relevant gegeven vormen om te besluiten tot verwevenheid tussen de betrokken vennootschappen. Wanneer er enkel sprake is van het voeren van de administratie, is dit standpunt correct. In casu vormt de administratieve verwevenheid evenwel geen alleenstaand feit. Integendeel, ook het beheer van de P.M.V.-portefeuille is in handen van de GIMV.

3.2. *Verwevenheid op bestuurlijk vlak*

I.v.m. de bestuurlijke verwevenheid dient het volgende te worden opgemerkt :

Vooreerst werden, in tegenstelling tot wat P.M.V. aangeeft, bij de oprichting geen 8 maar slechts 7 bestuurders benoemd. Nadien heeft de buitengewone algemene vergadering van 30 oktober 1995 (dus niet bij de oprichting) het aantal bestuurders op 8 gebracht.

Vervolgens vergt het lidmaatschap van de raad van bestuur volgende toelichting. P.M.V. werd opgericht als een dochter van de GIMV en bleef dit tot op het ogenblik dat de P.M.V. - aandelen als kapitaal werden ingebracht bij VPM, wat op 4 november 1997 gebeurde. Van verwevenheid op bestuurlijk vlak tussen VPM en P.M.V. is er dus slechts sprake vanaf 4 november 1997⁴.

De facto heeft deze nieuwe aandeelhoudersstructuur pas een invloed sedert de hersamenstelling van de raad van bestuur in de loop van 1999. Bij de jaarvergadering d.d. 16 maart 1999 werden voor het eerst

⁴ Dit is de oprichtingsdatum van de NV VPM.

tot bestuurder benoemd, de bestuurders van de NV VPM. Dit gebeurde in uitvoering van de beslissing van de Vlaamse regering d.d. 23 februari 1999.

Ondanks deze nieuwe aandeelhoudersstructuur is er op bestuurlijk vlak nog steeds een band tussen P.M.V. en de GIMV. Reeds van bij de oprichting wordt de vennootschap in en buiten rechte rechtsgeldig verbonden door twee bestuurders, die gezamenlijk optreden of een bestuurder samen handelend met de directeur-generaal van de GIMV. Deze bevoegdheidsregel wordt bevestigd in oktober 1995. In maart 1999 wijzigt deze regeling in die zin dat de vennootschap wordt verbonden enkel en alleen door het optreden van een bestuurder samen met de directeur-generaal van de GIMV. Daarnaast wordt bij de installatie van het managementcomité expliciet melding gemaakt van de hoedanigheid van personeelsleden van de GIMV. Ook hier wordt de vennootschap in en buiten rechte rechtsgeldig vertegenwoordigd wat het dagelijks bestuur aangaat, door het gezamenlijk handelen van twee van zijn leden.

Wanneer P.M.V. ten slotte stelt dat de gelijklopende samenstelling van haar managementcomité en dat van de GIMV praktisch weinig draagwijdte heeft gehad tot nog toe, aangezien alle beslissingen door de raad van bestuur worden genomen of bekrachtigd, miskent zij haar eigen delegatieregels. Immers conform deze regels gepubliceerd in de loop van 1995 heeft het managementcomité wel beslissingsbevoegdheid in bepaalde aangelegenheden zonder dat er bekrachtiging door de raad van bestuur nodig is. Wel wordt er op geregelde tijdstippen gerapporteerd aan de raad van bestuur over het dagelijks bestuur, over de genomen investeringsbeslissingen en over de concrete uitwerking en uitvoering van de algemene beleidslijnen opgesteld door de raad van bestuur. Dat het managementcomité wel degelijk beslissingsbevoegdheid heeft, blijkt trouwens ook duidelijk uit notulen van de raad van bestuur.

Uit al deze documenten blijkt dat er wel degelijk sprake is van verwevenheid op bestuurlijk vlak.

3.3. Verwevenheid op financieel vlak

De verwevenheid op financieel vlak weerlegt P.M.V. niet.

Wanneer de GIMV nu (anno 1999) pas stappen onderneemt om foutieve betalingen in de toekomst te vermijden, kan niet worden ontkend dat de GIMV zeer laat initiatieven ter zake neemt.

DEEL 3 : STATUTAIRE OPDRACHT VAN DE NV P.M.V.

1. ONDERZOEKSBEVINDINGEN

Het doel van de NV P.M.V. is omschreven in het besluit van de Vlaamse regering van 28 juli 1995 en nadien overgenomen in het besluit van 9 september 1997 :

“P.M.V. heeft tot doel de bijzondere opdrachten uit te voeren die haar bij decreet of beslissing van de Vlaamse regering worden toevertrouwd in het kader van de tenuitvoerlegging van de economische politiek van het Vlaamse Gewest. In dit raam zal P.M.V. kapitaal en andere financiële middelen kunnen verstrekken aan ondernemingen en de betreffende deelnemingen en vorderingen aanhouden en beheren in opdracht en voor rekening van het Vlaamse Gewest.”

De opdracht van P.M.V. bestaat er dus in alle taken uit te voeren die haar door het Vlaams Gewest – de Vlaamse regering of het Vlaams parlement – worden toevertrouwd. In het decreet van 13 juli 1994 krijgen deze taken de naam van ‘artikel 10, § 4, opdrachten’ of de ‘bijzondere opdrachten’.

Deze statutaire opdracht kan worden opgesplitst in twee deelopdrachten.

Enerzijds is er het beheer van de bijzondereopdrachtenportefeuille, de zogenaamde ‘*derde functie opdracht*’. De overdracht van de derdefunctieportefeuille door de NV GIMV aan de NV P.M.V. moet binnen deze deelopdracht worden gesitueerd.

Anderzijds zijn er de bijzondere opdrachten die kaderen binnen de *tenuitvoerlegging van de economische politiek* van het Vlaams Gewest (beleidsondersteunende opdrachten).

Voor elke nieuwe bijzondere opdracht wordt een aparte overeenkomst gesloten met het Vlaams Gewest.

Beide deelopdrachten komen hierna uitgebreider aan bod.

1.1. De derdefunctieportefeuille

1.1.1. De portefeuille zoals verworven van de NV GIMV

In artikel 1, § 3, van het besluit van de Vlaamse regering van 28 juli 1995 tot goedkeuring van de oprichting van een gespecialiseerde dochteronderneming door de NV Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen, wordt de GIMV ertoe gemachtigd de door haar aangehouden ‘bijzondereopdrachtenportefeuille’ over te dragen aan P.M.V.

De overdracht zelf is geregeld in de overeenkomst van 1 september 1995 m.b.t. de bijzondere opdrachten Vlaams Gewest, gesloten tussen het Vlaams Gewest, de NV GIMV en de NV P.M.V. Deze portefeuille bestaat uit deelnemingen, vorderingen en andere opdrachten die aan de GIMV werden toevertrouwd krachtens artikel 2, §3, van de wet van 2 april 1962 en artikel 10, §4, van het decreet van 13 juli 1994, samen met de eraan verbonden rechten en verbintenissen.

Concreet omvat de portefeuille :

- participaties in de vennootschappen Finlab, Bedrijvencentrum Waasland, Truck Financiering, Demico, Vlairbus, Vlairco, Biotech Fonds Vlaanderen, Tunnel Liefkenshoek, Flanders Expo en KNP Press Paper ⁵;
- vorderingen op de NV's Velda International en Cascades Belgium.

P.M.V. is ertoe gehouden bij haar beheer de instructies van de bevoegde minister te volgen.

1.1.2. Wijzigingen aan de samenstelling van deze portefeuille in de loop van de drie eerste boekjaren

Het eerste addendum d.d. 29 juli 1996 aan de overeenkomst van 1 september 1995 stipuleert dat het beheer van de portefeuille voortaan gebeurt op basis van het principe van de actieve valorisatie.

De wijzigingen die zich binnen deze portefeuille hebben voorgedaan, zijn de volgende.

Bij brief van 29 juli 1996 heeft de Minister van Financiën de GIMV laten weten dat de *NV KNP Leykam Press Paper* verder kan blijven genieten van de in artikel 58, § 1, van de herstellwet van 31 juli 1984 bedoelde voordelen. Hiermee is de opschortende voorwaarde waaronder de overdracht van de aandelen KNP Press Paper werd overeengekomen, vervuld.

De *NV Velda International* werd op 20 november 1995 failliet verklaard.

De *VZW Protech* werd op 12 december 1995 bij beslissing van de algemene vergadering in vereffening gesteld.

Alhoewel deze VZW deel uitmaakte van de portefeuille, werd zij niet opgesomd bij de overdracht van de GIMV naar P.M.V.

⁵ De overdracht van de aandelen KNP Press Paper gebeurt onder de opschortende voorwaarde van het bekomen van een positieve ruling van het Hoofdbestuur van de Directe Belastingen i.v.m. het behoud van de vrijstelling van vennootschapsbelasting toegekend aan KNP Press Paper voor de aandelen uitgegeven in het kader van de herstellwet van 31 juli 1984.

Op 23 april 1997 werd de vereffening van de *NV Cascades Belgium* afgesloten.

Op 5 september 1997 werd, in opdracht van het Vlaams Gewest, de *NV Technopolis* opgericht. Om deze oprichting mogelijk te maken, werd op 13 augustus 1997 het visum van het Rekenhof gevraagd voor de betaling van 50 miljoen BEF (maatschappelijk kapitaal). Het Rekenhof heeft de ordonnantie niet geviséerd omdat o.m. een decretale machtiging tot oprichting ontbrak. Gevolg gevend aan de opmerking van het Rekenhof heeft de Vlaamse regering de oprichting van Technopolis voorgelegd aan de decreetgever die op 17 maart 1998 zijn goedkeuring heeft gegeven. Artikel 15 van het decreet van 17 maart 1998 houdende diverse beleidsbepalingen machtigt de Vlaamse regering met ingang van 24 juli 1997 de NV P.M.V. op te dragen in opdracht en voor rekening van het Vlaams Gewest de NV Technopolis op te richten.

De modaliteiten van deze oprichting liggen vast in een overeenkomst van 13 augustus 1997 tot regeling van een bijzondere opdracht toevertrouwd aan P.M.V. betreffende de NV Technopolis, gesloten tussen het Vlaams Gewest, de NV GIMV en de NV P.M.V.⁶ Sedert haar oprichting op 5 september 1997 maakt deze vennootschap dus deel uit van de bijzondereopdrachtenportefeuille.

Op 23 december 1997 werd de *NV Truck Financiering* in vereffening gesteld.

Op 20 maart 1998 werd de *NV Demico* in vereffening gesteld.

Ook de *NV's Vlairbus en Vlairco* zijn sedert 18 mei 1998 in vereffening.

Op 24 juli 1998 beslist de Vlaamse regering P.M.V. opdracht te geven de *NV Blairon* op te richten. Deze NV dient het herbestemmingsproject van de Majoor Blairon – Kazerne te Turnhout te beheren. Op 13 oktober 1998 sloten het Vlaams Gewest, VPM en P.M.V. een overeenkomst tot regeling van een bijzondere opdracht toevertrouwd aan de Participatie maatschappij Vlaanderen betreffende de NV Blairon. Op 12 november 1998 wordt de NV Blairon effectief opgericht met een maatschappelijk kapitaal van 80 miljoen BEF. Het Rekenhof stelt hierbij het volgende vast.

1. De NV Blairon heeft een opdracht van algemeen belang. Dit impliceert dat een goedkeuring van de decreetgever vereist is vooraleer tot oprichting kan worden overgegaan. Een decretale machtiging ontbreekt echter.
2. De middelen voor deze oprichting werden buiten de begroting gevonden. Het gaat om intresten en andere restmiddelen van oude Europese programma's in het arrondissement Turnhout.

⁶ De VZW Stichting FTI is tussenkomende partij in deze overeenkomst.

1.1.3. Samenstelling van de portefeuille per 31 december 1998

Rekening houdend met al deze wijzigingen, bestaat de portefeuille eind 1998 uit de volgende participaties :

Finlab, Bedrijvencentrum Waasland, Vlairbus (in vereffening), Vlairco (in vereffening), Demico (in vereffening), KNP Leykam Press Paper, Truck Financiering (in vereffening), Biotech Fonds Vlaanderen, Tunnel Liefkenshoek, Flanders Expo, Technopolis en Blairon.

1.2. Beleidsondersteunende opdrachten

Naast het beheren van de bijzondereopdrachtenportefeuille, voert P.M.V. ook andere opdrachten uit die haar worden toegewezen door het Vlaams Gewest.

Sinds haar oprichting t.e.m. 31 december 1998 heeft P.M.V. de volgende opdrachten vervuld.

1.2.1. Studieopdracht i.v.m. de toenmalige BRTN

Op 1 september 1995 sloten het Vlaams Gewest en P.M.V. een overeenkomst tot regeling van een bijzondere opdracht, nl. de uitvoering van een *studieopdracht i.v.m. de (toenmalige) BRTN*. Bij overeenkomst van 18 september 1995 heeft P.M.V. deze opdracht uitbesteed aan een extern studiebureau, nl. Mc. Kinsey & Co.

Bij deze overeenkomsten werd vastgesteld dat P.M.V. louter en alleen fungeerde als brievenbus waardoor de wetgeving op de overheidsopdrachten werd omzeild.

In zijn brief van 1 oktober 1996 heeft het Rekenhof dan ook geschreven '*dat dergelijke opdrachten voortaan rechtstreeks door de Vlaamse Gemeenschap dienen te worden toegewezen, dit met naleving van de wets- en reglementsbepalingen betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten*'.

1.2.2. Bedrijfseconomische audit van de luchthaven Deurne

1.2.2.1. Het gunnen van de opdracht

Op 30 april 1997 ondertekenden het Vlaams Gewest en P.M.V. een overeenkomst waarin de bijzondere opdracht houdende de uitvoering van *een bedrijfseconomische audit van de luchthaven van Deurne* wordt toevertrouwd aan P.M.V.

De opdracht is als volgt gespecificeerd in artikel 1 van de overeenkomst :

“P.M.V. zal een bedrijfseconomische audit van de luchthaven Deurne uitvoeren, die als volgt zal worden opgebouwd :

...

Voor de duidelijkheid benadrukken partijen dat de opdracht zich tot een bedrijfseconomische analyse beperkt en geen uitspraken zal kunnen doen over andere met de exploitatie verbonden domeinen (milieu-technische aspecten, mobiliteitsbeleid ...)”

Artikel 2 stipuleert expliciet dat indien een beroep wordt gedaan op externe studiebureaus, deze zullen worden aangeduid met toepassing van de wetgeving op de overheidsopdrachten.

Conform deze bepaling heeft P.M.V. een beroep gedaan op derden voor de uitvoering van deze opdracht. Zij publiceerde hiervoor een aanbesteding in het ‘Bulletin der aanbestedingen’ van 11 juli 1997.

Uit deze publicatie blijkt evenwel dat P.M.V. de opdracht ruimer heeft omschreven dan het geval is in de overeenkomst met het Vlaams Gewest. In dat contract gaat het louter en alleen om een bedrijfseconomische analyse. Andere aspecten zijn uitgesloten.

De publicatie daarentegen breidt deze opdracht uit met geluidstechnische beschouwingen.

1.2.2.2. De financiering van de opdracht

Volgens artikel 3 van de overeenkomst van 30 april 1997 tussen het Vlaams Gewest en P.M.V. bedraagt de maximale kostprijs 4.950.000 BEF (excl. BTW), te vermeerderen met eventuele reis- en verblijfskosten in het buitenland ten belope van maximaal 450.000 BEF (excl. BTW).

Het verschuldigde bedrag zal in tweemaal worden gefactureerd aan de opdrachtgever (Vlaams Gewest):

- 50% wordt gefactureerd 30 dagen na ondertekening van het contract;
- 50% wordt gefactureerd op het einde van de studieopdracht.

De aangewezen basisallocatie voor de uitbetaling van deze facturen is BA 12.90 van het PR 51.10 met als libellé ‘Allerhande uitgaven door de Participatiemaatschappij Vlaanderen in naam en voor rekening van het Vlaamse Gewest’.

Uit de voorgelegde facturen blijkt evenwel dat P.M.V. factureert aan de luchthaven van Deurne i.p.v. rechtstreeks aan het Vlaams Gewest . De luchthaven van Deurne betaalt deze facturen lastens PR 63.3 BA 41.01 van de algemene uitgavenbegroting.

2. *ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.*

In haar antwoord reageert P.M.V. op de opmerkingen met betrekking tot

- de NV Blairon (derdefunctieportefeuille)
- de opdracht i.v.m. de BRTN (beleidsondersteunende opdracht)
- de bedrijfseconomische audit van de luchthaven van Deurne (beleidsondersteunende opdracht)

2.1. *Derdefunctieportefeuille*

Voor de NV Blairon was de Vlaamse Regering van mening dat dit project, anders dan Technopolis, wel degelijk commerciële en economische doeleinden nastreeft en wel degelijk binnen het maatschappelijk doel van de NV P.M.V. valt. '*Derhalve werd geen decretale machtiging nodig geacht.*'

2.2. *Beleidsondersteunende opdrachten*

2.2.1. Studieopdracht i.v.m. de toenmalige BRTN

Voor de opdracht i.v.m. de *BRTN* schrijft P.M.V. dat zij wel degelijk de selectie heeft gedaan van het bureau dat met de studie zou worden belast. Drie voorstellen werden onderzocht en de prijs werd (zoals gewoonlijk) naar beneden genegocieerd. Gelet op de zeer technische aangelegenheid, was de rol van de NV P.M.V. beperkt tot de beginfase.

2.2.2. Bedrijfseconomische audit van de luchthaven van Deurne

De opdracht tot uitbreiding van de *bedrijfseconomische audit van de luchthaven van Deurne* met geluidstechnische beschouwingen werd gegeven door de bevoegde minister. Om tegemoet te komen aan de verschillende belangengroepen meende hij dat dergelijke studie even dringend diende te gebeuren. Deze opdracht werd, gelet op het dringend karakter, telefonisch gegeven.

De facturatie gebeurde overeenkomstig de gegeven instructies.

3. *EVALUATIE VAN HET ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.*

3.1. *Derdefunctieportefeuille*

De nota aan de Vlaamse regering d.d. 22 juli 1998 m.b.t. de oprichting van de NV Blairon stipuleert: *'Het voorgestelde herbestemmingsproject bestaat uit de ombouw van het voormalige militaire complex tot een campus voor ICT-gevoelige activiteiten. Het gaat niet zozeer om de ontwikkeling van nieuwe technologie, als wel om de toepassing ervan in ondernemingen, opleidingen, onderwijs, ...'*

Om dit doel te realiseren, werd de stad Turnhout gemachtigd de kazerne te onteigenen van de federale staat. In het uittreksel uit het notulenboek van de gemeenteraad van de Stad Turnhout (zitting van 29 juni 1998) wordt duidelijk gesteld dat *'de voorgenomen onteigening een onbetwistbaar openbaar nut heeft'*.

De NV Blairon die als beheersmaatschappij voor dit herbestemmingsproject is opgericht, heeft dus wel degelijk een opdracht van algemeen belang. Bijgevolg had de oprichting moeten worden voorgelegd aan de decreetgever ⁷.

3.2. *Beleidsondersteunende opdrachten*

3.2.1. Studieopdracht i.v.m. de toenmalige BRTN

Voor de *BRTN-studie* stelt P.M.V. dat zij wel degelijk drie voorstellen heeft onderzocht zodat de concurrentie werd geraadpleegd. Niettemin geeft P.M.V. toe dat haar bijdrage tot deze opdracht zeer beperkt is geweest.

3.2.2. Bedrijfseconomische audit van de luchthaven van Deurne

Uit het antwoord blijkt dat de uitbreiding van de bedrijfseconomische audit van de luchthaven van Deurne tot geluidstechnische beschouwingen niet is verlopen zoals het hoorde. De bewering dat de opdracht tot deze uitbreiding telefonisch werd gegeven door de bevoegde minister, bevestigt dit.

⁷ In haar besluit is P.M.V. wat betreft de vereiste decretale machtiging voor de oprichting van deze NV meer genuanceerd. (zie ook deel 8)

DEEL 4 : DE MIDDELEN VAN DE NV P.M.V.

1. ONDERZOEKSBEVINDINGEN

De middelen waarover de NV P.M.V. beschikt, kunnen worden onderverdeeld in twee categorieën : de liquide middelen die bij de oprichting van P.M.V. zijn ingebracht als kapitaal en de gelden die verband houden met haar opdracht.

1.1. Kapitalisering van de NV P.M.V.

Bij haar oprichting werd de NV P.M.V. gekapitaliseerd door een inbreng in liquide middelen ten belope van 10 miljoen BEF. In de loop van de drie eerste boekjaren werd het kapitaal niet meer verhoogd.

1.2. Overige middelen van de NV P.M.V.

Naast de liquide middelen die zijn ingebracht bij haar oprichting, komen bij P.M.V. ook middelen terecht die afkomstig zijn van

1. de portefeuille die zij beheert;
2. het Vlaams Gewest.

1.2.1. Middelen komende van de portefeuille

De overeenkomst van 1 september 1995 stipuleert dat de overdracht van de derdefunctieportefeuille gebeurt met de eraan verbonden rechten en verplichtingen. Bijgevolg heeft de GIMV het creditsaldo ad 296 miljoen BEF dat per 30 november 1995 op het Rollend Fonds stond, in december 1995 overgemaakt aan P.M.V.

Buiten deze eenmalige overdracht vanwege de GIMV, genereert de portefeuille nog steeds inkomsten. De portefeuille zelf bestaat immers uit aandelen en vorderingen. Deze activa genereren dividenden, aflossingen van schulden en beheersvergoedingen die door de betrokken ondernemingen worden gestort op een rekening van P.M.V.⁸

⁸ In deel 2 punt 1.3. is gebleken dat sommige bedrijven nog steeds betalen aan de GIMV die dan op haar beurt de ontvangen gelden doorstort.

1.2.2. Middelen van het Vlaams Gewest

Wanneer P.M.V. een bijzondere opdracht toegewezen krijgt, verleent het Vlaams Gewest hiervoor de nodige financiële middelen. Langs deze wijze kan P.M.V. dus ook over een aantal middelen beschikken.

DEEL 5 : HET ROLLEND FONDS

1. ONDERZOEKSBEVINDINGEN

1.1. Historiek

Het Rollend Fonds is een fonds dat de financiële verrichtingen i.v.m. de bijzondere opdrachten van het Vlaams Gewest registreert.

In 1980 werd dit fonds ingesteld door de GIMV die toen de bijzondere opdrachten voor het Vlaams Gewest vervulde. Het is een soort rekening-courant waarop bij de oprichting door de GIMV 20 miljoen BEF, afkomstig van het Vlaams Gewest, werd geboekt.

In het tweede semester van 1984 werd een subrekening geopend waarop de hoofdsom van de in opdracht van de staat of het gewest genomen of te nemen participaties afzonderlijk wordt geboekt. Het betreft hier de Subrekening Participaties van het Rollend Fonds.

Sindsdien wordt gesproken over een subrekening Courante Verrichtingen en een subrekening Participaties.

N.a.v. de oprichting van P.M.V. met als specifieke opdracht in te staan voor de bijzondere opdrachten van het Vlaams Gewest, werd dit 'Rollend fonds van de GIMV' omgevormd tot een 'Rollend Fonds van P.M.V.'.

1.2. Werking

Een storting op het Rollend Fonds wordt langs de creditzijde geboekt. Wat van de rekening afgaat naar het Vlaams Gewest of naar derden wordt langs de debetzijde geboekt. Een creditsaldo is in het voordeel van het Vlaams Gewest en een debetsaldo in het voordeel van P.M.V.

Zoals vermeld, heeft het Rollend Fonds twee subrekeningen, nl. de subrekening Courante Verrichtingen en de subrekening Participaties. Naargelang van de aard van de financiële verrichting wordt deze geboekt op de gepaste subrekening.

Op de *subrekening Courante Verrichtingen* komen o.a. de dividenden en beheersvergoedingen vanwege de diverse participaties terecht. De beheersvergoeding die het Vlaams Gewest aan de GIMV

dient te betalen of alle uitgaven in het kader van een beleidsondersteunende opdracht, worden als debet geboekt.

Voor de *subrekening Participaties* is de verkoop van een participatie een typisch voorbeeld van een creditboeking. De aankoop van een nieuwe participatie zal hier worden teruggevonden langs de debetzijde.

Op het Rollend Fonds worden zowel kas- als niet-kasverrichtingen geboekt.

Het tijdstip waarop wordt geboekt kan de factuurdatum of de datum van het bankuittreksel zijn. Er is dus geen eenduidig tijdstip waarop een verrichting op het Rollend Fonds wordt geboekt.

1.3. Link met de boekhouding

Alle verrichtingen op het Rollend Fonds zijn terug te vinden in de balans onder de rubriek 'overige schulden op ten hoogste één jaar'.

De rekening 489100 geeft alle bewegingen op de subrekening Courante Verrichtingen weer.

De rekening 489110 vermeldt alle verrichtingen op de subrekening Participaties.

Langs de actiefzijde zijn de bedragen die in het kader van de bijzondere opdrachten op het Rollend Fonds worden gestort, terug te vinden onder de geldbeleggingen.

Zoals in deel 7 over de boekhouding zal blijken, vormen de verrichtingen op het Rollend Fonds het belangrijkste onderdeel van de balans.

1.4. Link met de begroting

De link met de begroting van de Vlaamse Gemeenschap die voor beide subrekeningen in het verleden is uitgewerkt, komt hier aan bod.

1.4.1. Subrekening 'Participaties'

Artikel 79 van het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996 d.d. 22 december 1995 koppelt de subrekening Participaties van het Rollend Fonds aan het FEERR-MGO.

Alle *ontvangsten* die sedert 1 januari 1996 terechtkomen op de subrekening 'Participaties' moeten worden doorgestort naar het FEERR-MGO.

Uit de overzichten van het Rollend Fonds en de rekeningen van het FEERR-MGO blijkt dat de ontvangsten sinds 1996 effectief – zij het met enige vertraging – aan het FEERR-MGO worden gestort.

Blijft er nog het creditsaldo dat einde 1995 op deze subrekening stond (237.270.491 BEF).

Dit saldo wordt geleidelijk aan – over meerdere jaren - getransfereerd naar PR 51.10 BA 01.02 van de middelenbegroting met als ‘libellé’ : ‘Storting door de P.M.V. van middelen’.

In 1996 werd enerzijds van het saldo 105 miljoen BEF doorgestort naar de middelenbegroting, anderzijds genereerde het restant nog een intrest van 6.146.024 BEF.

In 1997 werd 28 miljoen BEF verkeerdelijk doorgestort op rekening van het FEERR-MGO. Het restant leverde in 1997 nog een intrest van 7.661.083 BEF op.

In 1998 werd 100 miljoen BEF getransfereerd naar de middelenbegroting en werd 3,4 miljoen BEF voorgesloten voor de vereffening van de NV Truck Financiering. Het restant bracht nog een intrest van 1.815.584 BEF op. Uiteindelijk resulteert dit per 31 december 1998 in een saldo van 16.493.182 BEF dat in de toekomst nog ten goede van het Vlaams Gewest moet komen.

Vooraleer *uitgaven* lastens deze subrekening kunnen worden verricht, moeten daarvoor de nodige middelen worden gestort. In dit verband blijkt dat deze subrekening op diverse manieren wordt gefinancierd :

- Zo verloopt de kapitalisering van het Biotech Fonds Vlaanderen via de subrekening ‘Participaties’. De middelen hiervoor zijn afkomstig van een basisallocatie specifiek bestemd voor het Biotech Fonds Vlaanderen (Begroting 1998 : PR 71.30 BA 85.02).
- Dezelfde situatie doet zich voor bij de kapitalisering van de NV Technopolis. Ook hier is er een specifieke basisallocatie ingeschreven nl. PR 71.30 BA 85.03.
- Het kapitaal van de NV Blairon werd buiten de begroting gevonden. Voor de oprichting van deze NV werden intresten en andere restmiddelen van oude Europese programma's in het arrondissement Turnhout aangewend.

Kortom, wat de subrekening Participaties betreft, is er

- voor de ontvangsten vanaf 1 januari 1996 decretaal een link met het FEERR-MGO gecreëerd, die in de praktijk ook daadwerkelijk bestaat;
- voor de ontvangsten van vóór 1 januari 1996 is er eveneens een BA ingeschreven in de middelenbegroting nl. BA 01.02 van PR 51.10. Het creditsaldo dat op 31 december 1995 beschikbaar was, wordt geleidelijk gestort naar de begroting;

- voor de financiering van de uitgaven lastens deze subrekening is de link met de uitgavenbegroting meervoudig. Er zijn immers verschillende basisallocaties van waaruit middelen worden gestort naar deze subrekening, naast stortingen van buiten de begroting.

1.4.2. Subrekening 'Courante Verrichtingen'

Artikel 1 van het decreet van 6 juli 1994 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 1994 creëert een variabel krediet dat is gelinkt aan deze subrekening van het Rollend Fonds, nl. het Fonds voor de aanwending van de courante ontvangsten gestort op het Rollend Fonds van de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen. Artikel 73 van het decreet van 22 december 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996 hervormt dit tot het Fonds voor de aanwending van de courante ontvangsten gestort op het Rollend Fonds van de Participatiemaatschappij Vlaanderen (middelenbegroting PR 51.10 BA 26.03 en uitgavenbegroting PR 51.10 BA 12.90). Alle ontvangsten die worden geboekt op de subrekening Courante Verrichtingen van het Rollend Fonds zijn dus toegewezen aan dit Fonds.

Zij worden aangewend voor courante uitgaven door in het verleden de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen, nu door P.M.V.

Aldus bestaat er ook voor deze subrekening een link met de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. I.v.m. de relatie Rollend Fonds – begroting is er ook nog artikel 4 a) van de overeenkomst m.b.t. de bijzondere opdrachten Vlaams Gewest d.d. 1 september 1995, zoals vervangen door het addendum d.d. 29 juli 1996, dat het volgende stipuleert:

“a) P.M.V. stort onmiddellijk en rechtstreeks de ontvangsten die zij verwerft op haar portefeuille ... door aan de subrekening courante ontvangsten van het Rollend Fonds van P.M.V.. Op verzoek van de Vlaamse minister bevoegd voor Economie, worden deze ontvangsten doorgestort aan het begrotingsfonds “Fonds voor de aanwending van de courante ontvangsten gestort op het Rollend Fonds van de Participatiemaatschappij Vlaanderen.”.

P.M.V. kan slechts uitgaven verrichten lastens de subrekening courante ontvangsten van het Rollend Fonds nadat daartoe de nodige middelen werden ter beschikking gesteld vanuit het begrotingsfonds en na visum van de regeringscommissaris. Dit visum is echter niet vereist indien de Vlaamse minister bevoegd voor Economie of de ambtenaar die daartoe delegatie heeft, zijn goedkeuring heeft gehecht aan de betrokken betalingsopdracht.”

Uit deze bepalingen blijkt dat:

- Wat de ontvangsten betreft, deze pas dienen te worden doorgestort wanneer de minister erom verzoekt.
- Wat de uitgaven betreft, deze pas kunnen worden verricht
 - nadat de nodige middelen ter beschikking werden gesteld vanuit het begrotingsfonds en

- na visum van de regeringscommissaris of na goedkeuring van de minister bevoegd voor economie of de ambtenaar die daartoe delegatie heeft.

Bij een toetsing van de werking van het Rollend Fonds aan deze vigerende bepalingen is het volgende gebleken.

1. Wat betreft de stortingen naar het variabel krediet op de begroting, is in de loop van 1996 79.818.604 BEF gestort op BA 26.03 van PR 51.10 van de middelenbegroting.

In de loop van 1997 is in de begroting een ontvangst van 50 miljoen BEF geraamd terwijl niets is geïnd. Nochtans hebben in de loop van dit boekjaar heel wat verrichtingen plaatsgevonden.

In de loop van 1998 is evenmin iets gestort op deze BA.

Uit dit alles blijkt dat de minister niet op geregelde tijdstippen vraagt om sommen te storten in de middelenbegroting. Het merendeel van de creditboekingen blijven gewoon op het Rollend Fonds staan.

2. Op deze subrekening staan een aantal bedragen gedebiteerd zonder dat daarvoor een transfer vanuit de begroting heeft plaatsgevonden.

De uitgaven die gepaard gaan met deze aanrekeningen, zijn dus niet in de vorm van een ordonnantie uitgegeven of, deze uitgaven verlopen buiten de begroting.

3. Op 12 juni 1997 werd 1.436 miljoen BEF (dividend Truckfinanciering) als ontvangst geboekt. In plaats van een doorstorting naar BA 26.03 van PR 51.10 van de middelenbegroting, werd dit bedrag doorgestort naar het FEERR-MGO en als ontvangst geboekt op 12 juni 1997 (1.096 miljoen BEF) en op 17 juni 1997 (340 miljoen BEF).

Ontvangsten op deze subrekening worden aldus verkeerd overgeschreven naar het FEERR-MGO i.p.v. naar de algemene middelenbegroting.

4. Deze subrekening wordt van overheidswege niet alleen gevoed vanuit het variabel krediet.

Een concreet voorbeeld vormt de financiering van de bijzondere opdracht houdende een studie van de luchthaven van Deurne. Voor de financiering van deze audit factureert P.M.V. niet aan de opdrachtgever (zoals contractueel werd overeengekomen) maar aan de luchthaven van Deurne zelf. De luchthaven stelt in de loop van het derde boekjaar de nodige middelen ter beschikking lastens BA 41.01 van PR 63.3 van de begroting.

Uit het voorgaande blijkt dat de relatie tussen de subrekening Courante Verrichtingen en de begroting van de Vlaamse Gemeenschap louter en alleen op papier bestaat.

Het is bijna de regel dat ontvangsten en uitgaven buiten de begroting worden verrekend op het Rollend Fonds. Slechts uitzonderlijk worden ontvangsten naar de gepaste basisallocatie in de middelenbegroting gestort en uitgaven vanuit de algemene uitgavenbegroting gefinancierd. Daarenboven blijkt dat ontvangsten en uitgaven die niet worden verrekend, ook niet altijd een correcte link met de begroting hebben. Dit alles maakt het Rollend Fonds tot een zeer ondoorzichtig systeem. Gelet op die ondoorzichtigheid en de mogelijkheid uitgaven buiten de begroting te doen, rijst de vraag of het zin heeft dit Rollend Fonds nog langer in stand te houden. Een systeem waarbij ontvangsten en uitgaven in constante rechtstreekse relatie staan met de begroting verdient de voorkeur.

1.5. Beslag op de middelen van het Rollend Fonds

1. Bij deurwaardersexploot van 14 maart 1996 werd uitvoerend beslag onder derden gelegd in handen van de NV P.M.V. op de tegoeden van het Vlaams Gewest. Dit beslag had plaats om de betaling te bekomen van 58.478.356 BEF, te vermeerderen met de kosten van dit beslag en zijn gevolgen.

Nog diezelfde dag legt P.M.V. als derde-beslagene de verklaring af dat het Vlaams Gewest bij P.M.V. beschikt over tegoeden, genaamd Rollend Fonds met de nummers 001-2588237-62 en 047-0031300-49 met een positief saldo voor het Vlaams Gewest, hetzij:

Courante Verrichtingen : 127.336.105 BEF

Participaties/opdrachten : 197.270.491 BEF

Door dit uitvoerend beslag mag P.M.V. de sommen die er het voorwerp van zijn niet meer uit handen geven, op straffe van gewoon schuldenaar te worden verklaard voor de oorzaken van het beslag.

Bij akte van 4 april 1996 tekent het Vlaams Gewest verzet aan tegen het beslag bij de beslagrechter. Deze eis schorst de tenuitvoerlegging.

De gerechtelijke procedure waarin dit beslag moet worden gesitueerd, sleept nog een paar jaren aan om uiteindelijk te worden afgerond met een overeenkomst waarin alle betrokken partijen een einde maken aan het geschil.

2. Het beslag heeft zijn invloed gehad op de doorstorting van middelen vanuit het Rollend Fonds aan het FEERR-MGO.

Op 20 december 1996 vroeg de minister 28 miljoen BEF op rekening van het FEERR-MGO te storten.

Op 6 maart 1997 werd deze vraag herhaald vanuit de administratie. P.M.V. antwoordde dat het onmogelijk was deze storting door te voeren gelet op het beslag van derden.

Er wordt echter vastgesteld dat het beslag niet de enige reden was die de storting verhinderde. De gelden die op het Rollend Fonds binnenkomen (en waarop geen beslag lag) worden immers grotendeels belegd (zie ook deel 7, punt 1.2.1).

Stortingen vanuit het Rollend Fonds werden bemoeilijkt om twee redenen, nl. op een gedeelte van deze middelen was beslag gelegd en de andere gelden waren grotendeels belegd.

2. **ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.**

2.1. *Werking van het Rollend Fonds*

‘Wat overschrijvingen betreft uit het Rollend Fonds voert NV P.M.V. de bekomen instructies uit.’

‘Indien stortingen en uitgaven worden gedaan, dienen deze verrichtingen in onderling verband weergegeven zodat het saldo per definitie, ofwel debet of credit kan zijn.’

Het tijdstip waarop een verrichting wordt geboekt, is afhankelijk van de aard van het document.

‘Indien het gaat om een verrichting via een financiële instelling, is dat de datum van het rekeninguittreksel van de financiële instelling. Gaat het eerder om een faktuur of debetnota, is dat de datum van het onderliggend document.’

2.2. *Subrekening ‘Participaties’*

“De vermelde intrestbedragen zijn netto bedragen na afhouding van de roerende voorheffing. De bekomen intresten zijn dus hoger dan vermeld.

De terugbetaling van 28 mio in 1997 betrof het dossier OIP dat reeds eerder werd besproken. Het saldo eind 1997 was 274.877.598 BEF.

Eind 1998 was er op het Rollend Fonds participaties een saldo van 173.293.182 BEF ipv 16.493.182 BEF. Het Vlaams Gewest beschikt autonoom over dit saldo.”

2.3. Subrekening 'Courante Verrichtingen'

Na reeds initiatief te hebben genomen in het verleden, zal P.M.V. de nodige initiatieven nemen om de geldende overeenkomst uit te voeren en de binding met de begroting te respecteren vanaf het boekjaar 1999.

Zo wordt voor de begroting 1999 voorgesteld om 25 miljoen BEF in te schrijven op BA 12.90 van PR 51.10 van de uitgavenbegroting, met de bedoeling de courante uitgaven hiervan af te nemen op aanvraag van de NV P.M.V.

Dit punt zal worden opgevolgd.

2.4. Beslag op de middelen van het Rollend Fonds

De vraag om 28 miljoen BEF te betalen op rekening FEERR-MGO betreft het dossier OIP dat reeds sinds 1987 werd geboekt op de subrekening Participaties. Vanaf deze datum is dit bedrag rentegevend geweest.

Het beslag onder derden houdt een verbod in tot vrijgave van wat dan ook. Dat de NV P.M.V. het geblokkeerde geld belegt, is een normaal gebeuren van goed beheer en druist niet in tegen het beschikkingsverbod. Het verbod op zich was de enige en uitsluitende reden van de onbeschikbaarheid.

3. **EVALUATIE VAN HET ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.**

3.1. Werking van het Rollend Fonds

Op de bedenking dat zowel kas- als niet-kasverrichtingen worden geboekt, antwoordt P.M.V. dat een verrichting via een financiële instelling wordt geboekt op datum van het rekeninguittreksel. Gaat het eerder om een factuur of debetnota, wordt de verrichting geboekt op datum van dit document.

Deze toelichting lost de onduidelijkheid niet op. Betalingen geschieden immers altijd op basis van een onderliggend document zoals een factuur of debetnota.

Verder werd vastgesteld dat in 1996 en 1997 bedragen op de wachtrekening van het Rollend Fonds verschenen die noch op factuurdatum noch op datum van rekeninguittreksel werden geboekt (cf. Technopolis en de vierde schijf van de contractuele vergoeding vanwege Demico; zie ook deel 7).

Er is dus geen eenduidig moment waarop verrichtingen op het Rollend Fonds worden geboekt.

3.2. Subrekening 'Participaties'

P.M.V. stipuleert dat het saldo op deze subrekening per 31 december 1997 274.877.598 BEF bedroeg en per 31 december 1998 173.293.182 BEF.

Voor de subrekening Participaties moet echter duidelijk een onderscheid worden gemaakt tussen:

1. Ontvangsten die vóór 1 januari 1996 op de subrekening Participaties stonden en naar de middelenbegroting moeten worden getransfereerd;
2. Ontvangsten die vanaf 1 januari 1996 op de subrekening komen en bestemd zijn voor het FEERR-MGO.

P.M.V. maakt dit onderscheid niet. Zij vermeldt het totale eindsaldo dat per 31 december op de subrekening staat, ongeacht de bestemming.

Rekening houdend met de bestemming van de middelen kan het door P.M.V. vermelde bedrag ad 274.877.598 BEF op 31 december 1997 als volgt worden opgesplitst:

- 156.800.000 BEF dat per 31 december 1997 op het Rollend Fonds werd geboekt en nog aan het FEERR-MGO moest worden doorgestort;
- 118.077.598 BEF dat ontvangen was vóór 1 januari 1996 en op 31 december 1997 nog naar de middelenbegroting moest worden getransfereerd.

Het door P.M.V. vermelde bedrag ad 173.293.182 BEF op 31 december 1998 kan als volgt worden opgesplitst:

- 156.800.000 BEF dat per 31 december 1998 op het Rollend Fonds werd geboekt en nog aan het FEERR-MGO moest worden doorgestort;
- 16.493.182 BEF dat ontvangen was vóór 1 januari 1996 en op 31 december 1998 nog naar de middelenbegroting moest worden getransfereerd.

Het bedrag dat per 31 december 1998 nog naar de middelenbegroting moet worden overgeheveld, is dus wel degelijk 16.493.182 BEF i.p.v. 173.293.182 BEF.

P.M.V. heeft niet gereageerd op de opmerking dat de uitgaven lastens deze subrekening worden gefinancierd met middelen van verschillende basisallocaties en soms zelfs met middelen buiten de begroting.

3.3. Subrekening 'Courante Verrichtingen'

Met haar antwoord bevestigt P.M.V. dat de link tussen deze subrekening en de begroting in de praktijk niet werkt. P.M.V. zal initiatieven nemen om van de minister de nodige richtlijnen te ontvangen.

3.4. Beslag op de middelen van het Rollend Fonds

Enerzijds bevestigt P.M.V. dat het lange tijd heeft geduurd vooraleer zij 28 miljoen BEF heeft teruggestort. Uiteindelijk heeft P.M.V. deze som op 31 juli 1997 verkeerd gestort op de rekening van het FEERR-MGO.

Anderzijds antwoordt P.M.V. niet op de geformuleerde bedenking. Het Rekenhof bekritiseert niet de belegging van de gelden die geblokkeerd zijn door het beslag. Het stelt alleen vast dat de gelden die niet door het beslag zijn getroffen, ook worden belegd.

DEEL 6 : BEHEERSVERGOEDING VOOR DE NV GIMV

1. ONDERZOEKSBEVINDINGEN

In de overeenkomst van 1 september 1995 wordt de dagelijkse administratie van de derdefunctieportefeuille terug overgedragen aan de NV GIMV die hiervoor wordt vergoed. De wijze waarop de beheersvergoeding moet worden berekend, is als volgt vastgelegd in artikel 6 a) van bovenvermelde overeenkomst:

“Zolang GIMV het beheer doet in uitvoering van deze overeenkomst zal zij een jaarlijkse vergoeding ontvangen ten belope van twee percent van het aandeel van het Vlaams Gewest in het maatschappelijk kapitaal van de deelnemingen, respectievelijk, het nominaal bedrag van de vordering, met een maximum van 2.000.000 BEF (twee miljoen) en een minimum van 200.000 BEF (tweehonderdduizend),...”

Het artikel vermeldt verder dat deze vergoeding jaarlijks wordt geïndexeerd en semesterieel betaalbaar is op 30 juni en 31 december. Aldus werden volgende bedragen als beheersvergoeding uitbetaald:

23.326.169 BEF in 1996

25.275.286 BEF in 1997

10.738.539 BEF in 1998

De regeringscommissaris formuleerde echter een aantal opmerkingen omtrent het gebruik van de juiste indices en het aantal dagen waarover de vergoeding moet worden berekend. Gelet op de noodzaak om op een transparante wijze de berekeningswijze van de beheersvergoeding vast te stellen, werd op 18 november 1997 een tweede addendum aan de overeenkomst m.b.t. de bijzondere opdrachten van het Vlaams Gewest gemaakt, waarbij in het bijzonder de indexeringswijze van de beheersvergoeding wordt verduidelijkt en met terugwerkende kracht gewijzigd. De herberekening heeft geleid tot een herziening van de verschuldigde beheersvergoeding in de periode 1995 - 1997. Het Vlaams Gewest is voor deze periode 1.030.875 BEF minder verschuldigd. Dit bedrag wordt dan ook op 29 juni 1998 gecrediteerd op het Rollend Fonds.

Tot slot wordt erop gewezen dat ondertussen een nieuw ontwerp van overeenkomst in de maak is waarin de berekeningswijze nogmaals wordt gewijzigd. Deze nieuwe manier om de beheersvergoeding te bepalen, werd reeds toegepast vanaf 1 september 1998. Het is opvallend dat de nieuwe berekening in een merkkelijk lagere vergoeding resulteert: 1.736.087 BEF, terwijl de vergoeding voor het eerste semester nog 9.002.452 BEF bedroeg.

Ondanks het feit dat de overeenkomst van 1 september 1995 stelt dat de GIMV voor de dagelijkse administratie van de derdefunctieportefeuille een beheersvergoeding krijgt, blijkt uit de boekhouding

dat P.M.V. ook nog administratiekosten betaalt aan de GIMV. De vraag rijst waarom P.M.V. nog een bijkomende vergoeding voor administratiekosten dient te betalen.

2. **ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.**

“De beheersvergoeding, vastgelegd in de overeenkomst dd. 1-9-95 en gewijzigd bij addendum 1 dd. 29-07-1996 en addendum 2 d.d. 18-11-1997 was van toepassing tot 31-8-98.

Voor de periode 1-1-98 tot 31-8-98 werd een bedrag aangerekend van 7.440.043 BEF, voor de daaropvolgende periode en tot eind 1998 en onder assumptie van goedkeuring door de Vlaamse Regering, werd een bedrag van 1.736.087 BEF aangerekend aan de NV P.M.V. en 4.700.000 BEF aan de NV Vlaamse Participatie Maatschappij.

*Globaal werd er dus voor 1998 een bedrag van 13.876.130 BEF aangerekend, (bedragen excl. BTW), of 16.790.117 **BEF** (incl. BTW) voor het geheel van 1998. De door het Rekenhof vermelde bedragen zijn ook incl. BTW.*

Voor het tweede semester werd inderdaad nog een faktuur opgemaakt voor deelname in de administratiekosten ten bedrage van 50.000 BEF.

Het betreft voornamelijk de tussenkomst in het gebruik van de informatica.

Niet geheel onbelangrijk is daarbij te wijzen op het feit dat de GIMV een nieuw boekhoudpakket heeft geïmplementeerd, afgestemd op de overschakeling naar de euro.”

P.M.V. kan mee genieten van de inspanningen die de GIMV op informatica-vlak realiseerde. Vandaar de aanrekening van 50.000 BEF.

3. **EVALUATIE VAN HET ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.**

1. In eerste instantie refereert P.M.V. aan de overeenkomsten waarin de berekeningswijze van de beheersvergoeding is vastgelegd en geeft ze een overzicht van de cijfers (inclusief en exclusief BTW) van de in 1998 betaalde beheersvergoeding.

Voor het jaar 1998 betaalde het Vlaams Gewest 11.103.117 BEF (inclusief BTW) voor het beheer van de portefeuille van P.M.V.; zijnde 9.002.452 BEF (inclusief BTW) van 1 januari 1998 tot 31 augustus 1998 en 2.100.665 BEF (inclusief BTW) van 1 september 1998 tot 31 december 1998⁹.

⁹ Dit is een correctie op het oorspronkelijk door het Rekenhof vermelde bedrag ad 10.738.539 BEF. De berekening was gebaseerd op de semesteriele bedragen zoals vermeld op het Rollend Fonds zijnde 9.002.452 BEF (inclusief BTW) en 1.736.087 BEF (exclusief BTW) (34). Dit betekent dat op 31 december 1998 verkeerdelijk een bedrag zonder BTW op het Rollend Fonds werd geboekt.

2. In tweede instantie verantwoordt P.M.V. de factuur voor administratiekosten ad 50.000 BEF als zijnde een vergoeding aan de GIMV voor het gebruik van haar soft- en hardware.

De overeenkomst van 1 september 1995 bepaalt in artikel 6 echter dat P.M.V. de dagelijkse administratie van haar bijzondereopdrachtenportefeuille opdraagt aan de GIMV die hiervoor wordt vergoed. M.a.w. op basis van dit artikel krijgt de GIMV reeds een vergoeding voor het personeel en materiaal dat zij inzet. Een bijkomende tegemoetkoming voor het informaticagebruik vormt dus een overlapping met de beheersvergoeding die de GIMV reeds ontvangt¹⁰.

DEEL 7 : BOEKHOUDING

1. ONDERZOEKSBEVINDINGEN

1.1. Inleidend overzicht

1.1.1. Boekjaar 31 juli 1995 – 31 december 1996

1.1.1.1. Balans

Het balanstotaal van de enkelvoudige jaarrekening bedraagt 495.892.752 BEF.

De belangrijkste rubrieken langs *actiefzijde* vormen de geldbeleggingen (334.006.920 BEF) en de liquide middelen (159.770.450 BEF). Vaste activa zijn er niet.

De belangrijkste rubrieken langs *passiefzijde* vormen het kapitaal (10.000.000 BEF) en de schulden op ten hoogste één jaar (486.423.055 BEF).

1.1.1.2. Resultatenrekening

Het boekjaar wordt afgesloten met een verlies van 1.181.233 BEF. De belangrijkste opbrengst vormt 'de andere bedrijfsopbrengst' voor een bedrag van 36.209.914 BEF, de 'diensten en diverse goederen' de grootste kost, nl. 37.706.544 BEF.

¹⁰ In haar besluit geeft P.M.V. trouwens toe dat er gedeeltelijk een dubbele aanrekening is (zie ook deel 8, punt 2,4.).

1.1.2. Boekjaar 1 januari 1997 – 31 december 1997*1.1.2.1. Balans*

Het balanstotaal van de enkelvoudige jaarrekening bedraagt 457.637.259 BEF.

De belangrijkste rubrieken langs *actiefzijde* vormen – net zoals vorig boekjaar – de geldbeleggingen (289.738.603 BEF) en de liquide middelen (158.877.774 BEF). De financiële vaste activa belopen 2.500.000 BEF.

Langs *passiefzijde* is de post ‘schulden op ten hoogste één jaar’ het grootst : 449.935.812 BEF.

1.1.2.2. Resultatenrekening

De grootste posten die het resultaat beïnvloeden zijn de ‘andere bedrijfsopbrengsten’ voor 25.715.796 BEF en de ‘diensten en diverse goederen’ voor 32.129.000 BEF.

Het verlies van het boekjaar bedraagt 1.125.239 BEF.

1.1.3. Boekjaar 1 januari 1998 – 31 december 1998*1.1.3.1. Balans*

Het balanstotaal bedraagt 270.155.549 BEF en wordt langs actiefzijde in hoofdzaak gevormd door de geldbeleggingen (262.831.176 BEF) en langs passiefzijde door de overige schulden op ten hoogste één jaar (257.352.667 BEF).

1.1.3.2. Resultatenrekening

P.M.V. sluit haar derde boekjaar af met een verlies van 46.830 BEF. De voornaamste onkostenpost is de rubriek ‘diensten en diverse goederen’ waaronder 11.459.194 BEF is geboekt.

*1.2. Bespreking van de jaarrekeningen*1.2.1. Balans

Langs *actiefzijde* worden geen *financiële vaste activa* opgenomen vermits de participaties die P.M.V. beheert, eigendom zijn van het Vlaams Gewest. Bijgevolg dienen deze te worden vermeld onder de orderrekeningen. Deze boekhoudkundige werkwijze is contractueel overeengekomen in artikel 3 van

de overeenkomst van 1 september 1995 tussen het Vlaams Gewest, de NV GIMV en de NV P.M.V.. Nochtans stond in het tweede boekjaar 2.500.000 BEF genoteerd onder de financiële vaste activa. Het betrof de participatie Technopolis. De opname van deze participatie bij de financiële vaste activa druist in tegen de bepalingen van de vermelde overeenkomst van 1 september 1995 m.b.t. de bijzondere opdrachten Vlaams Gewest. In het derde boekjaar werd dan ook een correctie aangebracht. In 1998 is de participatie Technopolis evenals de andere participaties in de orderrekeningen ondergebracht.

De *geldbeleggingen* worden gevormd door een belangrijk deel van het kapitaal en de ontvangsten op de beide subrekeningen van het Rollend Fonds.

Langs *passiefzijde* wordt onder de '*overige schulden op ten hoogste één jaar*' het saldo van het Rollend Fonds vermeld. In de rekening 489100 worden alle verrichtingen op de subrekening Courante Verrichtingen geboekt, in de rekening 489110 alle verrichtingen op de subrekening Participaties. Blijkt echter dat ook gebruik wordt gemaakt van een wachtrekening (rekeningnummer 489101) die per 31 december 1996 en per 31 december 1997 nog openstaat. Nochtans kunnen de verrichtingen die op de wachtrekening staan duidelijk worden toegewezen aan de rekening 489100 Rollend Fonds (courante verrichtingen). Bijgevolg kunnen niet alleen vragen worden gesteld bij het niet salderen van de wachtrekeningen op het einde van het boekjaar maar ook bij het gebruik zelf van een wachtrekening.

Uit het bovenstaande blijkt dat de balans in hoofdzaak wordt gevormd door het Rollend Fonds.

1.2.2. Resultatenrekening

De prestaties die P.M.V. in het kader van de bijzondere opdrachten leverde, worden meestal zowel onder de opbrengsten als onder de kosten teruggevonden. De beheersvergoeding wordt bijv. door P.M.V. aan de GIMV betaald (en bijgevolg als kost geboekt) maar eveneens aan het Vlaams Gewest doorgerekend (en bijgevolg als opbrengst geboekt). Ook de prestaties die P.M.V. verricht voor de audit van de luchthaven van Deurne, de oprichting van Technopolis,... worden vooreerst als kost in de resultatenrekening opgenomen maar na doorberekening aan het Vlaams Gewest tevens als opbrengst geboekt.

Verder worden ook volgende kosten geboekt: sociaal secretariaat, revisoren, administratiekosten GIMV, zitpenningen¹¹,...

¹¹ Deze werden tot en met het boekjaar 1997 aan de bestuurders betaald.

In de nota aan de leden van de Vlaamse regering d.d. 24 juli 1997 wordt gesteld dat de leden van de Raad van Bestuur van P.M.V. geen aparte zitpenningen mogen ontvangen.

Onder de rubriek financiële opbrengsten worden alleen de intresten geboekt die door het belegde kapitaal worden gegenereerd. De intresten op de bedragen van het Rollend Fonds worden niet opgenomen onder de financiële opbrengsten. De intresten op de saldi van het Rollend Fonds zijn evenmin terug te vinden als financiële kost. Opbrengsten en kosten worden dus gecompenseerd onder de rubriek financiële opbrengsten.

Artikel 34 van het koninklijk besluit van 6 maart 1990 op de geconsolideerde jaarrekening van de ondernemingen stipuleert expliciet dat compensatie tussen opbrengsten en kosten verboden is. Terzijde wordt tevens vastgesteld dat de intresten op de geldbeleggingen in het eerste boekjaar verkeerdelijk onder de ‘andere financiële opbrengsten’ werden opgenomen. Vanaf het tweede boekjaar worden deze intresten correct geboekt als opbrengsten uit vlottende activa.

1.2.3. De toelichting

Zoals supra gesteld, werd vanaf 14 maart 1996 beslag gelegd op tegoeden van het Vlaams Gewest bij P.M.V.. De zaak werd pas in november 1998 afgehandeld. Hierover is echter niets terug te vinden in de jaarrekening van P.M.V.. Nochtans stelt artikel 14 van het jaarrekeningenbesluit van 8 oktober 1976 dat de toelichting per soort de rechten en verplichtingen moet vermelden die het vermogen, de financiële positie of het resultaat van de onderneming aanmerkelijk kunnen beïnvloeden. De Commissie voor Boekhoudkundige Normen zegt in haar advies hieromtrent dat alle betrekkingen met derden, met een potentiële - gunstige dan wel ongunstige – weerslag op de positie van de onderneming of haar schuldeisers, op het vlak van de boekhouding niet buiten beschouwing mogen worden gelaten.

2. ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.

1. De rekening 489101, de zogenaamde wachtrekening wordt enkel en uitsluitend gebruikt als een soort tussenrekening bij het Rollend Fonds, waarop ‘nog te incasseren’ bedragen komen van beheersvergoedingen en andere en dit in afwachting dat hun werkelijke incassering wordt geboekt op het Rollend Fonds.

Eind 1997 werd op deze rekening een bedrag geboekt van 710.084 BEF, bestaande uit een bedrag van DT 602.416 Technopolis en CR 1.312.500 Demico. In de loop van 1998 werden beide bedragen uitgevoerd en overgeboekt naar het Rollend Fonds.

Eind 1996 bedroeg het saldo CR 1.312.500 BEF, zijnde de nog te incasseren kapitaalvergoeding vierde trimester 1996 op Demico. Het bedrag werd betaald op 6 februari 1997 en geboekt op het Rollend Fonds.

2. “Wat de compensatie betreft van enerzijds de ontvangen intresten op het geheel van de belegde fondsen en anderzijds de vergoeding die NV P.M.V. toekent aan het Rollend Fonds, zijn in de boekhouding hiervoor wel degelijk passende rekeningen opgenomen.

Op de rekeningen 756000, 756010, 756100, 756110 worden de verschillende ontvangen intresten geboekt.

Op de rekening 756090 ‘doorberekende financiële opbrengsten’ wordt in debet de kost van de verschuldigde intresten aan het Rollend Fonds en Rollend Fonds participaties geboekt, zodanig dat per saldo de eigen financiële opbrengsten overblijven voor NV P.M.V.

Er wordt verwezen naar art. 34 van het KB van 6-3-90 op de geconsolideerde jaarrekening, waarbij compensatie tussen opbrengsten en kosten verboden is.

In overleg en samenspraak met het college van revisoren, (toenmalig aangesteld als college, inmiddels vervangen door nog één bedrijfsrevisor) werd beslist om toch in dit uitzonderlijke en specifiek geval tot compensatie over te gaan, omwille van het feit dat het hier gaat om een ‘opdracht’ het beheer waar te nemen van een fonds voor een derde, weliswaar de hoofdaandeelhouder.

Alle inkomsten en uitgaven van dit fonds zijn in feite vreemd aan de eigen werking van de maatschappij. Daarom werd geopteerd de eigenlijke opbrengsten te tonen tegenover derden, wat neerkomt op een kapitaal van 10 mio BEF.

... ”

3. “Inzake de niet vermelding van het beslag op tegoeden van het Vlaamse Gewest in de toelichting bij de jaarrekening van NV P.M.V., kan verwezen worden naar het verslag van de Raad van Bestuur aan de jaarvergadering 1998, blz. 1, 5° paragraaf en blz. 2, 6° paragraaf en blz. 3.

... ”

3. EVALUATIE VAN HET ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.

De NV P.M.V. reageert op:

1. het bestaan van een wachtrekening per 31 december 1996 en 31 december 1997;
2. compensatie tussen opbrengsten en kosten;
3. het niet vermelden van het beslag onder derden in de toelichting.

3.1. Het bestaan van een wachtrekening per 31 december 1996 en 31 december 1997

P.M.V. licht de stand van de wachtrekening per 31 december 1996 en per 31 december 1997 toe en verklaart het nut ervan zijnde een tussenrekening waarop ‘nog te incasseren’ bedragen komen en dit in afwachting van hun werkelijke incassering.

Per 31 december werden echter een aantal facturen uitgeschreven die direct werden geboekt op de rekening Rollend Fonds en niet op de zogenaamde wachtrekening, ondanks het feit dat ze nog niet geïncasseerd werden (cfr. Factuur 96/219 en Factuur 97/181 van de GIMV aan P.M.V. die betrekking hebben op de betaling van de beheersvergoeding).

Aangezien bovendien ook P.M.V. stelt dat de rekening waar de bedragen van de wachtrekening uiteindelijk worden op geboekt, deze van het Rollend Fonds is, bevestigt zij aldus de bedenking van het Rekenhof nl. dat de wachtrekening niet wordt gesaldeerd op het einde van het boekjaar en dat het gebruik ervan overbodig is.

3.2. Compensatie tussen opbrengsten en kosten

P.M.V. stelt zeer duidelijk dat er inderdaad wordt gecompenseerd. Zij heeft het echter over een compensatie tussen ‘*enerzijds de ontvangen intresten op het geheel van de belegde fondsen en anderzijds de vergoeding die NV P.M.V. toekent aan het Rollend Fonds*’.

Deze passus dient te worden gecorrigeerd. P.M.V. kent immers geen enkele vergoeding toe aan het Rollend Fonds. De saldi van het Rollend Fonds worden wel door P.M.V. belegd. Zij brengen intresten op die P.M.V. verschuldigd is aan het Vlaams Gewest. Deze intresten dienen enerzijds als financiële opbrengst in de resultatenrekening te verschijnen maar anderzijds ook als financiële kost vermits ze aan het Vlaams Gewest toebehoren.

De correcte stelling is dan ook dat er wordt gecompenseerd tussen enerzijds de ontvangen intresten op het geheel van de belegde fondsen en anderzijds de intresten op de saldi van het Rollend Fonds, die ook als financiële kost dienen geboekt; of financiële opbrengsten en financiële kosten worden gecompenseerd.

Ten gevolge van deze compensatie komen alleen de intresten op de eigen middelen in de jaarrekening tot uiting. De intresten op de saldi van het Rollend Fonds worden noch als financiële opbrengst, noch als financiële kost in de resultatenrekening opgenomen.

P.M.V. stelt verder dat in overleg en in samenspraak met de revisoren werd beslist om over te gaan tot compensatie vermits de intresten op de saldi van het Rollend Fonds aan het Vlaams Gewest toekomen en losstaan van de eigen werking van de maatschappij.

Ondanks het standpunt van P.M.V. dat het Rollend Fonds wordt beheerd voor een derde en alle

inkomsten en uitgaven vreemd zijn aan de eigen werking, worden de saldi van het Rollend Fonds wel als geldbeleggingen geboekt. Of, in de balans worden de saldi op het Rollend Fonds wel als geldbelegging onder het vermogen van P.M.V. gezet; de financiële opbrengsten op het Rollend Fonds worden echter niet in resultaat genomen. Er wordt dus niet consequent geredeneerd.

3.3. Niet vermelden van het beslag onder derden in de toelichting

Het is inderdaad correct dat de nodige informatie is opgenomen in het jaarverslag.

DEEL 8 : BESLUIT

1. ONDERZOEKSBEVINDINGEN

Dit besluit vormt het resultaat van het nazicht van de rekeningen van de drie eerste boekjaren van de NV P.M.V..

De bevindingen die voortvloeien uit dit nazicht luiden als volgt.

1. Wat betreft de werking van P.M.V. is de verwevenheid met de GIMV groot. Deze uit zich op administratief, bestuurlijk en financieel vlak.
2. De statutaire opdracht van P.M.V. bestaat uit het vervullen van alle bijzondere opdrachten die worden toegewezen door het Vlaams Gewest.
 - a) De eerste deelopdracht – het beheer van de portefeuille – gebeurt op basis van een actieve valorisatie. Tijdens de beschouwde periode zijn een aantal participaties en vorderingen verdwenen en nieuwe in de plaats gekomen.

Wanneer P.M.V. de opdracht krijgt nieuwe participaties te nemen en/of nieuwe vennootschappen op te richten, worden niet altijd de voorschriften nageleefd. Bij de twee opdrachten van deze aard, ontbrak de vereiste decretale machtiging. Bij de oprichting van de NV Blairon verliep de kapitalisering daarenboven met middelen buiten de begroting.
 - b) Bij de tweede deelopdracht – de beleidsondersteunende opdrachten – werden eveneens een aantal tekortkomingen vastgesteld zoals de niet-naleving van de wetgeving op de overheidsopdrachten, het eenzijdig verruimen door P.M.V. van de toegekende taak, de financiering van de opdracht met andere middelen dan de begrotingsmatige en contractueel overeengekomen middelen.
3. Het Rollend Fonds dat de financiële verrichtingen in verband met de bijzondere opdrachten registreert, functioneert ondoorzichtig.

Wat de werking zelf betreft, blijkt dat er geen eenduidig aanrekeningsmoment bestaat dat geldt voor alle verrichtingen.

Wat de link met de begroting betreft, wordt de regeling voor de subrekening 'Participaties' van het Rollend Fonds nageleefd voor de ontvangsten vanaf 1 januari 1996. Deze worden gestort naar het FEERR-MGO. De regeling voor het creditsaldo op 31 december 1995 verloopt grosso modo zoals is voorgeschreven, een paar kleinere opmerkingen niet te na gesproken.

De regeling voor de subrekening 'Courante Verrichtingen' daarentegen loopt mank. Het variabel krediet dat hiervoor in de begroting is ingeschreven, wordt niet gespijsd noch bezwaard zoals zou moeten. Zo gebeuren er verrekeningen tussen ontvangsten en uitgaven op het Rollend Fonds zonder dat deze transiteren via de begroting. Daarnaast wordt deze subrekening op verschillende manieren gefinancierd zowel met middelen binnen de begroting als erbuiten. Op haar beurt voedt deze subrekening ook niet altijd de juiste basisallocatie.

4. Op basis van de overeenkomst van 1 september 1995 krijgt de GIMV voor de dagelijkse administratie van de derdefunctieportefeuille een beheersvergoeding. Niettemin blijkt uit de boekhouding dat P.M.V. ook administratiekosten aan de GIMV vergoedt.
5. De boekhouding van P.M.V. is vrij beperkt.
 - a) De belangrijkste posten in de balans hebben betrekking op het Rollend Fonds. Langs passiefzijde worden alle verrichtingen op het Rollend Fonds opgenomen onder de overige schulden op minder dan één jaar. Langs actiefzijde worden de ontvangsten op het Rollend Fonds in belangrijke mate teruggevonden onder de geldbeleggingen. Verder bleek ook dat bepaalde verrichtingen op het Rollend Fonds op een wachtrekening werden geboekt die per 31 december 1996 en per 31 december 1997 nog openstond. Alle wachtrekeningen dienen op het einde van het boekjaar te salderen. Bovendien is het mogelijk de wachtrekening af te schaffen vermits alle verrichtingen op het Rollend Fonds makkelijk kunnen worden toegewezen aan de rekening Rollend Fonds (courante verrichtingen) of Rollend Fonds Participaties.
 - b) De belangrijkste opbrengsten en kosten die in de resultatenrekening zijn opgenomen, hebben betrekking op de beheersvergoedingen voor de GIMV en de prestaties in het kader van de bijzondere opdrachten (bijv. audit van de luchthaven van Deurne, oprichting Technopolis,...)
Verder werd vastgesteld dat financiële opbrengsten en financiële kosten worden gecompenseerd. Dit is in strijd met artikel 34 van het koninklijk besluit van 6 maart 1990 op de geconsolideerde jaarrekening van de ondernemingen.
 - c) De belangrijkste informatie die in de toelichting is opgenomen, heeft betrekking op de participaties die P.M.V. aanhoudt in naam en voor rekening van het Vlaams Gewest. Op basis van artikel 3 van de overeenkomst van 1 september 1995 tussen het Vlaams Gewest, de NV GIMV en de NV P.M.V. worden deze participaties vermeld in de orderrekeningen. Andere belangrijke verplichtingen die niet in de balans zijn opgenomen, worden niet in de toelichting vermeld. Niettemin hadden derden in 1996 beslag gelegd op tegoeden van het

Vlaams Gewest bij P.M.V. De zaak is pas afgehandeld in 1998. Hierover werd nooit iets vermeld in de jaarrekening.

2. *ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.*

1. Met de NV P.M.V. werden een aantal overeenkomsten gesloten, waarin de NV P.M.V. het beheer van haar portefeuille toevertrouwt aan de GIMV.

De GIMV streeft naar een actieve valorisatie en heeft in het verleden voldoende inspanningen geleverd om dit waar te maken.

De relatie tussen de GIMV en P.M.V. heeft tot gevolg dat er een aantal boekhoudkundige en financiële transacties plaatsgrijpen die het gevolg zijn van de gesloten overeenkomsten.

De ontvangsten op de subrekening Participaties worden doorgestort naar de bevoegde diensten.

De term verwevenheid zou hier kunnen worden geïnterpreteerd als hebbende een negatieve connotatie.

NV P.M.V. is een afzonderlijke rechtspersoon die contractuele relaties heeft met GIMV die volledig legitiem en legaal zijn. Haar functioneren staat principieel los van de GIMV.

2. Wat haar statutaire opdracht betreft, is P.M.V. van oordeel dat zij de voorschriften naleeft bij haar eerste deelopdracht, één uitzondering misschien niet te na gesproken (Blairon).

Dit geldt ook voor haar tweede deelopdracht. P.M.V. heeft de opdracht i.v.m. de luchthaven van Deurne niet eenzijdig uitgebreid maar op verzoek van haar opdrachtgever.

De wetgeving overheidsopdrachten wordt nageleefd. Daarbij mag niet worden vergeten dat de controle van het Rekenhof loopt over drie jaar en dat een mogelijke betwisting enkel betrekking heeft op de inlooperperiode.

3. *“Wat het Rollend Fonds betreft, dient de bevoegde administratie NVP.M.V. de nodige instructies te geven ter verbetering en bijsturing teneinde de begrotingsartikels in overeenstemming te brengen met de situatie van het Rollend Fonds.”*

4. *“De aangerekende administratiekosten voor het boekjaar 1998 zou per uitzondering voor 4/12 van 50.000 BEF een dubbel gebruik vormen met de nieuwe overeenkomsten. Voor het gebruik van de informatica, het onderhoud en de updating werden geen kosten aangerekend aan NV P.M.V.”*

5. *“Dat de compensatie van de opbrengsten en kosten in de resultatenrekening in strijd zou zijn met artikel 34 van het KB van 6.3.90 op de geconsolideerde jaarrekening dient ontkend. Vooreerst is dit KB niet van toepassing op NV P.M.V., omdat NV P.M.V. geen geconsolideerde*

jaarrekening opmaakt.

Vervolgens laat art.15 van het KB van 8.2.76 op de jaarrekening van de ondernemingen voldoende afwijkingen toe om bepaalde activiteiten eerder af te stemmen aan de eigen kenmerken en eigenheden van de maatschappij, om alzo het getrouwe beeld van de jaarrekening beter te eerbiedigen. Een schending van art. 6 van dat KB is dan ook niet aan de orde.

Het beslag op de gelden NV P.M.V. werd voldoende verwoord in de verslagen van de Raad van Bestuur. Deze verslagen werden integraal neergelegd en vormen één geheel met de jaarrekening."

3. **EVALUATIE VAN HET ANTWOORD VAN DE NV P.M.V.**

1. P.M.V. ontkent de verwevenheid met de GIMV niet, maar deze berust op contractuele relaties. Haar repliek doet geen afbreuk aan de vaststelling dat de statuten nog steeds (vertegenwoordigings)bevoegdheid toekennen aan de directeur-generaal van de GIMV en dat er nog altijd financiële transacties verlopen via de GIMV.
Op beide vlakken dringt een aanpassing van de huidige gang van zaken zich op.

2. P.M.V. erkent dat de oprichting van de NV Blairon, wat betreft de vereiste decretale machtiging, wellicht niet helemaal correct is verlopen.

Het uitbreiden van de opdracht i.v.m. de luchthaven van Deurne moet volgens P.M.V. evenwel worden toegeschreven aan de bevoegde minister, niet aan het eenzijdig optreden van de vennootschap.

3. Met betrekking tot het Rollend Fonds bevestigt P.M.V. dat de link met de begroting moet worden bijgewerkt. Ze verwijst hiervoor naar de administratie die de nodige stappen moet doen.
4. P.M.V. beaamt dat de aangerekende administratiekosten (gedeeltelijk) een dubbel gebruik vormen met de beheersvergoeding.
5. P.M.V. geeft toe dat ze opbrengsten en kosten heeft gecompenseerd (cfr. deel 7, punt 2). Nu stelt zij evenwel dat deze compensatie niet in strijd is met de boekhoudwetgeving. Artikel 6 van het koninklijk besluit van 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen bepaalt nochtans expliciet: *'Compensatie tussen tegoeden en schulden, tussen rechten en verplichtingen en tussen kosten en opbrengsten is verboden, behalve in de gevallen*

voorzien door dit besluit. ' P.M.V. steunt op artikel 15 van dit besluit om af te wijken van artikel 6. Artikel 15 heeft echter betrekking op het vaststellen van de waarderingsregels voor de inventaris, de vorming en de aanpassing van afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten evenals voor de herwaarderingsen. Dit artikel heeft dus geen betrekking op compensaties en is hier dus niet ter zake.

Ten slotte wordt bevestigd dat in het verslag van de Raad van Bestuur aan de algemene vergadering inderdaad sprake is van het beslag. Het standpunt van P.M.V. dat dit verslag deel uitmaakt van de jaarrekening is echter niet correct.

BIJLAGEN

- Brief d.d. 24 juni 1999, kenmerk N 12-1.715.856 N1 gericht aan de voorzitter van de NV P.M.V.
- Antwoord d.d. 13 oktober 1999 van de NV P.M.V.
- Brief d.d. 22 december 1999, kenmerk N 12-1.715.856 B1 gericht aan de Vlaamse Minister van Economie
- Antwoord d.d. 18 februari 2000 van de Vlaamse Minister van Economie

REKENHOF

N_12_1715856_N_01

BOVENSTAANDE KANTTEKENING
DIENT HERHAALD IN HET ANTWOORD

BIJLAGE:
1 ONTWERP VAN VERSLAG

Brussel, 24 juni 1999

Aan de heer H. DAEMS
Voorzitter van PMV NV
Karel Oomsstraat 37
2018 ANTWERPEN

Mijnheer de Voorzitter,

BETREFT : Nazicht van de rekeningen 31 juli 1995 – 31 december 1998 van
de NV PMV.

Conform artikel 4 van het protocol van 21 december 1994, gesloten tussen het
Vlaams Gewest en het Rekenhof, zend ik u een ontwerp van verslag.

Uw bedenkingen en replieken zullen worden toegevoegd aan dit ontwerp,
waarna het aan de Vlaamse regering zal worden verstuurd.

Na antwoord van de Vlaamse regering, zal het geheel worden verstuurd naar
het Vlaams Parlement.

Voor bijkomende inlichtingen sta ik steeds te uwer beschikking.

Met hoogachting,

De Eerste-Auditeur-Directeur
G. Bockstael

GIMV n.v.
Karel Oomsstraat 37
B-2018 Antwerpen
België

Tel.: +32-3-290 21 00
Fax: +32-3-290 21 05
Website: www.gimv.com

H.R. Antwerpen 222 348
BTW BE 220.324.117
Bank: GKB 091-0099071-63
ASLK 001-0893300-06

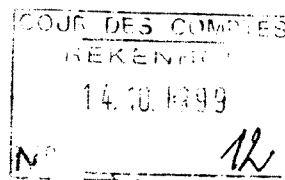

REKENHOF
De Heer G. Bockstael
De Eerste-Auditeur-Directeur
Regentschapsstraat 2
1000 BRUSSEL

O/Ref.: A.4.1./cdc/3588/15/24

Betreft: Verslag Rekenhof

Antwerpen, 13 oktober 1999

Geachte heer Bockstael,

Gelieve hierbij onze reacties bij het ontwerp van verslag van het Rekenhof te vinden.

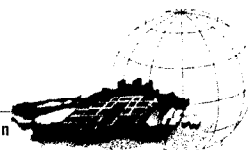
Gelieve ons te willen verontschuldigen voor de laattijdige toezending ervan; bij vergissing hadden wij onze brief gericht aan mevr. Bams.

Voor verdere inlichtingen kan U steeds contact opnemen met ondergetekende.

Met hoogachting.

Marc Vercruysse
Directeur Ondersteunende Diensten

REAKTIES BIJ HET ONTWERP VAN VERSLAG VAN HET REKENHOF

DEEL 1 EN 2 : VOORSTELLING VAN DE NV P.M.V. EN DE RELATIE MET DE GIMV

De periode 1994 werd gekenmerkt door een aantal gebeurtenissen waarbij de Vlaamse Regering de optie nam de organisatiestructuur rondom de bestaande investeringsmaatschappijen te verduidelijken en te vereenvoudigen.

Het decreet van 13-07-1994 betreffende de herstructurering van de GIMV, GIMVINDUS, VMH, Mijnen en LIM en tot oprichting van het Limburgfonds en van de permanente werkgroep Limburg, wordt de basis van de vernieuwde organisatiestructuur.

Naast het doorknippen van de banden met GIMVINDUS en VMH, werd er geopteerd een afzonderlijke maatschappij op te richten, die zou instaan voor het beheer en de actieve valorisatie van de participaties waar het Vlaamse Gewest rechtstreeks de aandeelhouder was.

Daartoe werd de NV P.M.V. opgericht per 31-07-1995, met als doelstelling het uitvoeren van de bijzondere opdrachten die haar bij decreet of beslissing van de Vlaamse Regering werden toevertrouwd in het kader van de tenuitvoerlegging van de economische politiek van het Vlaamse Gewest.

Konkreet heeft de NV P.M.V. de zogenaamde derde functie dossiers overgenomen van de GIMV (gehouden in orderrekeningen in opdracht en voor rekening van het Vlaamse Gewest).

Deze dossiers worden eveneens geboekt in orderrekeningen bij de NV P.M.V.

Aangezien de NV P.M.V. geen personeel in dienst heeft en trouwens ook niet beschikt over de nodige infrastructuur, werd er, middels een overeenkomst, het beheer van haar portefeuille toevertrouwd aan de GIMV tegen betaling van een geïndexeerde beheersvergoeding.

Het is evident dat de GIMV de uitverkoren partner was om het beheer waar te nemen, gelet op haar hoogstaande gekwalificeerde medewerkers en op de jarenlange know-how die zij opdeed bij dat beheer en begeleiding van dergelijke dossiers.

De splitsing GIMV en NV P.M.V. was tevens wenselijk in het vooruitzicht van de toen aangekondigde beursintroductie van de GIMV.

De financiële markt zou de verwevenheid met de dossiers van het Vlaamse Gewest niet hebben aanvaard omwille van enerzijds het onduidelijke omtrent de rol van de GIMV in dergelijke dossiers. en anderzijds het risicoprofiel van deze dossiers.

Het bestaan van twee afzonderlijke maatschappijen, enerzijds de GIMV, waarvan weliswaar het Vlaamse Gewest de hoofdaandeelhouder is, maar die geen banden heeft met de vroegere derde functie dossiers en anderzijds de NV P.M.V., als beheerder van deze dossiers, heeft de structuur verduidelijkt naar de financiële en beleggerswereld.

Konkreet kan men stellen dat er thans twee onafhankelijke vennootschappen bestaan; de NV GIMV, een beursgenoteerde vennootschap, met het profiel van investeringsmaatschappij, en de NV P.M.V., als volle dochtermaatschappij van de NV Vlaamse Participatiemaatschappij, met als profiel het beheer van de portefeuille-aandelen in het bezit van het Vlaamse Gewest ter uitvoering van het economisch beleid van de Vlaamse Regering.

De NV P.M.V. werd pas operationeel op het moment van overdracht van het Rollend Fonds van de GIMV aan NV P.M.V. eind 1995, waarbij het normaal is dat er binnen de overgangperiode nog afrekeningstransacties geboekt werden tussen NV P.M.V. en GIMV.

De financiële relatie zal echter verder worden afgebouwd, waarbij transacties tussen beide vennootschappen worden beperkt maar niet kunnen uitgesloten worden gelet op de specifieke overeenkomsten op het vlak van leveren van diensten tussen beide vennootschappen.

Wie de administratie ook doet of waar de plaats van de maatschappelijke zetel gevestigd is, vormt geen relevant gegeven om te besluiten dat er een verwevenheid tussen de beide vennootschappen zou bestaan.

Op het vlak van “**Verwevenheid op bestuurlijk vlak**” hebben we volgende bemerkingen :

Bij de oprichting werden 8 bestuurders benoemd.

De leden van de raad van bestuur van NV P.M.V. zijn lid niet omdat zij bestuurder zijn in de GIMV, wel omdat zij bestuurder zijn van de Vlaamse Participatiemaatschappij.

De raad van bestuur van de GIMV (13 bestuurders) wordt voor meer dan de helft (8) van de bestuurders samengesteld uit bestuurders indirect voorgedragen door het Vlaamse Gewest via de Vlaamse Participatiemaatschappij.

Het gaat dus over verwevenheid van de bestuurders Vlaamse Participatiemaatschappij/ NV P.M.V.

Dat de leden van het managementcomité van de GIMV deel uitmaken van het managementcomité van NV P.M.V. is geen essentieel element in de werking van NV P.M.V. en heeft praktisch

weinig draagwijdte gehad tot nog toe, aangezien alle beslissingen door de raad van bestuur worden genomen of bekrachtigd. De relevantie van de bemerking is dan ook te verwaarlozen.

De analogie met de GIMV kan dus enkel op het eerste gezicht bestaan.

Verder heeft de GIMV geëist dat de commissarissen-revisoren van de GIMV niet optreden als commissaris-revisor voor NV P.M.V.

Wat betreft de zogenaamde “Verwevenheid op financieel vlak” kan men stellen

dat de GIMV deze verwevenheid hoegenaamd niet wenst, temeer omdat dit alleen maar bijkomend werk meebrengt.

De GIMV zal de enkele betrokken ondernemingen aanschrijven en wijzen op deze foutieve betalingen; eventuele niet aan de GIMV verschuldigde betalingen zullen voortaan terug gestort worden met verzoek de storting bij NV P.M.V. te verrichten.

Soms is deze werkwijze evenwel niet aangewezen gelet op de oude complexe juridische situatie (bv. faillissement Velda).

DEEL 3 : DE STATUTAIRE OPDRACHT VAN DE NV P.M.V.

Vooreerst wensen wij te wijzen op de misleidende aanhef van de titel onder 3.1.1. De portefeuille werd niet “verkregen” van de GIMV, maar werd overgedragen door de GIMV, zoals zelf verder gestipuleerd door het Rekenhof.

Er dient tevens opgemerkt dat de NV Vlairbus (18.05.1998), de NV Vlairco (18.05.1998) en de NV Demico (20.03.1998) inmiddels ook in vereffening werden gesteld.

Blairon nv

De Vlaamse Regering was hier van mening dat Blairon, anders dan Technopolis, wel degelijk een project is dat commerciële en economische doeleinden nastreeft en wel degelijk binnen het maatschappelijk doel van NV P.M.V. valt.

Derhalve werd geen decretale machtiging nodig geacht.

Opdracht BRTN

NV P.M.V. heeft wel degelijk de selectie gedaan van het bureau dat met de studie zou worden belast. Hierbij werden drie voorstellen onderzocht en NV P.M.V. heeft (zoals gebruikelijk) de prijs nog naar beneden genegocieerd.

Omdat het hier om een zeer technische aangelegenheid ging, was de rol van NV P.M.V. dan ook zeer beperkt tot de beginfase.

Bedrijfseconomische audit Deurne

De uitbreiding van de opdracht met “geluidstechnische beschouwingen” gebeurde niet op eigen initiatief van NV P.M.V. De bevoegde minister, om tegemoet te komen aan de beweringen van de verschillende belangengroepen, meende dat (de uitbreiding van) de studie van de geluidstechnische aspecten even dringend diende te gebeuren; deze opdracht werd, gelet op het dringend karakter, telefonisch gegeven. De facturatie gebeurde overeenkomstig de gegeven instructies.

DEEL 5 : HET ROLLEND FONDS

Het Rollend Fonds werd opgericht ingevolge en beslissing van de Vlaamse Executieve (12.05.1980) waarbij het Vlaams Gewest een storting heeft verricht van 20 mln BEF.

Wat overschrijvingen betreft uit het Rollend Fonds voert NV P.M.V. de bekomen instructies uit. De indruk wordt soms verkeerdelijk gewekt dat NV P.M.V. de gelden van het Rollend Fonds voor zich houdt; deze gelden worden wel degelijk belegd, wat trouwens op een andere plaats bijna als een verwijt wordt geformuleerd.

Indien stortingen en uitgaven worden gedaan, dienen deze verrichtingen in onderling verband weergegeven zodat het saldo per definitie, ofwel debet of credit kan zijn. Een debetsaldo is als dusdanig in het nadeel van het Vlaams Gewest.

Deze laatste situatie zal praktisch nooit voorkomen in de boeken van NV P.M.V.

Het tijdstip van afrekening is afhankelijk van de aard van het document. Indien het gaat om een verrichting via een financiële instelling, is dat de datum van het rekeninguittreksel van de financiële instelling. Gaat het eerder om een faktuur of debetnota, is dat de datum van het onderliggend document.

Sub-rekening “participaties”

De vermelde intrestbedragen zijn netto bedragen na afhouding van de roerende voorheffing. De bekomen intresten zijn dus hoger dan vermeld.

De terugbetaling van 28 mio in 1997 betrof het dossier OIP dat reeds eerder werd besproken. Het saldo eind 1997 was 274.877.598 BEF.

Eind 1998 was er op het Rollend Fonds participaties een saldo van 173.293.182 BEF ipv 16.493.182 BEF. Het Vlaams Gewest beschikt autonoom over dit saldo.

Sub-rekening courante verrichtingen

In het verleden werd door NV P.M.V. reeds initiatief genomen om de nodige instructies en/of modaliteiten te ontvangen om de bepalingen van de overeenkomst correct uit te voeren en de binding met de begroting te respecteren.

NV P.M.V. zal de nodige initiatieven nemen om een begin van uitvoering te verlenen met ingang van boekjaar 1999.

Zo zal voor de begroting van 1999 er een voorstel worden ingediend om 25 mio BEF te voorzien op artikel 12.90 van programma 51.1 van de uitgavenbegroting, met bedoeling de courante uitgaven hiervan af te nemen op aanvraag van NV P.M.V.

Dit punt zal derhalve opgevolgd worden.

Beslag op de middelen van het Rollend Fonds

De vraag van de minister om 28 mio BEF terug te betalen op de rekening FEERR-Mbo betrof het dossier IPO, dat reeds sinds 1987 werd geboekt op de sub-rekening participaties.

Vanaf deze datum is dit bedrag rentegevend geweest.

Het beslag onder derden gelegd door schuldeisers van het Vlaamse Gewest houdt een onverbiddeijk verbod in tot vrijgave van wat dan ook. Dat NV P.M.V. het geblokkeerde geld belegt, is een normaal gebeuren van goed beheer en druist niet in tegen het beschikkingsverbod. Het verbod op zich was de enige en uitsluitende reden van de onbeschikbaarheid !

DEEL 6 : DE BEHEERSVERGOEDING VAN DE NV GIMV

De beheersvergoeding, vastgelegd in de overeenkomst dd. 1-9-95 en gewijzigd bij addendum 1 dd. 29-07-1996 en addendum 2 dd. 18-11-1997 was van toepassing tot 31-8-98.

Voor de periode 1-1-98 tot 31-8-98 werd een bedrag aangerekend van 7.440.043 BEF, voor de daaropvolgende periode en tot eind 1998 en onder assumptie van goedkeuring door de Vlaamse Regering, werd een bedrag van 1.736.087 BEF aangerekend aan de NV P.M.V. en 4.700.000 BEF aan de NV Vlaamse Participatie Maatschappij.

Globaal werd er dus voor 1998 een bedrag van 13.876.130 BEF aangerekend, (bedragen excl. BTW), of 16.790.117 BEF (incl. BTW) voor het geheel van 1998. De door het Rekenhof vermelde bedrag zijn ook incl. BTW.

Voor het tweede semester werd inderdaad nog een faktuur opgemaakt voor deelname in de administratiekosten ten bedrage van 50.000 BEF.

Het betreft voornamelijk de tussenkomst in het gebruik van de informatica.

Niet geheel onbelangrijk is daarbij te wijzen op het feit dat de GIMV een nieuw boekhoudpakket heeft geïmplementeerd, afgestemd op de overschakeling naar de euro.

De GIMV neemt deze aanzienlijke kosten ten hare laste, waarbij het aangerekend bedrag als te verwaarlozen dient aanzien te worden. Indien NV P.M.V. zelf zou dienen in te staan voor de nodige infrastructuur van software en vooral hardware, en mede met de snel evoluerende technieken van de informatica, zouden de kosten aanzienlijk hoog oplopen. NV Vlaamse Participatiemaatschappij en NV P.M.V. kunnen genieten van de voordelen van de inspanningen van de GIMV.

Er wordt verder opgemerkt dat de GIMV zelf de beheersvergoeding gehernegocieerd heeft en dit in voordeel van het Vlaamse Gewest. De benadering is verschillend in de zin dat het nieuwe ontwerp voorziet in een vaste vergoeding voor diverse opdrachten waarvoor de Vlaamse Regering beroep zal kunnen doen op NV P.M.V. : een raamcontract dus.

DEEL 7 : DE BOEKHOUDING

Op de rekening 489101, de zogenaamde wachtrekening, werd eind 1997 een bedrag geboekt van 710.084 BEF. Deze rekening wordt enkel en uitsluitend gebruikt als een soort tussenrekening bij het Rollend Fonds, waarop “nog te incasseren” bedragen opkomen van beheersvergoedingen en andere en dit in afwachting dat hun werkelijke incassering wordt geboekt op het Rollend Fonds. Het saldo bestond uit een bedrag van DT 602.416 Technopolis en CR 1.312.500 Demico (vergoeding 4° kwartaal 1997).

Beide bedragen werden in de loop van 1998 uitgevoerd en overgeboekt naar het Rollend Fonds. Voor het boekjaar 1996 bedroeg het saldo CR 1.312.500 BEF. Het betrof de nog te incasseren kapitaalvergoeding 4° trimester '96 op Demico. Het bedrag werd betaald op 06-02-1997 en geboekt op het Rollend Fonds.

Wat de compensatie betreft van enerzijds de ontvangen intresten op het geheel van de belegde fondsen en anderzijds de vergoeding die NV P.M.V. toekent aan het Rollend Fonds, zijn in de boekhouding hiervoor wel degelijk passende rekeningen opgenomen.

Op de rekeningen 756000, 756010, 756100, 756110 worden de verschillende ontvangen intresten geboekt.

Op de rekening 756090 “doorberekende financiële opbrengsten” wordt in debet de kost van de verschuldigde intresten aan het Rollend Fonds en Rollend Fonds participaties geboekt, zodanig dat per saldo de eigen financiële opbrengsten overblijven voor NV P.M.V.

Er wordt verwezen naar art. 34 van het KB van 6-3-90 op de geconsolideerde jaarrekening, waarbij compensatie tussen opbrengsten en kosten verboden is.

In overleg en samenspraak met het college van revisoren, (toenmalig aangesteld als college, inmiddels vervangen door nog één bedrijfsrevisor) werd beslist om toch in dit uitzonderlijke en specifiek geval tot compensatie over te gaan, omwille van het feit dat het hier gaat om een “opdracht” het beheer waar te nemen van een fonds voor een derde, weliswaar de hoofdaandeelhouder.

Alle inkomsten en uitgaven van dit fonds zijn in feite vreemd aan de eigen werking van de maatschappij. Daarom werd geopteerd de eigenlijke opbrengsten te tonen tegenover derden, wat neerkomt op een kapitaal van 10 mio BEF.

Door zo te handelen is immers voldaan aan het beginsel van het getrouwe beeld zoals bepaald werd in art. 3 van het KB van 8-10-76.

Wat betreft de opname in de neergelegde en gepubliceerde jaarrekening, werd voor boekjaar 1996 het bedrag van de ontvangen interesten opgenomen onder code 752/9 van de resultatenrekening, voor boekjaar 1997 onder code 751 “opbrengsten uit vlottende activa.”

Inzake de niet vermelding van het beslag op tegoeden van het Vlaamse Gewest in de toelichting bij de jaarrekening van NV P.M.V., kan verwezen worden naar het verslag van de Raad van Bestuur aan de jaarvergadering 1998, blz. 1, 5° paragraaf en blz. 2, 6° paragraaf en blz. 3.

Het is geen beslag lastens NV P.M.V., maar lastens het Gewest; dit wijzigt in geen dele de financiële situatie van NV P.M.V. en de(eventuele vermindering van de)schuld (Rollend Fonds) van NV P.M.V. t.a.v. het Vlaamse Gewest.

De vermelding daarvan nog eens in de toelichting bij de jaarrekening is dan ook niet relevant.

Het verslag van de Raad van Bestuur wordt integraal met de jaarrekening neergelegd op de balanscentrale van de Nationale Bank van België en ligt alzo ter inzage van iedereen die het op de kantoren van de NBB kan inkijken, raadplegen en waarvan men zelfs een kopie kan bekomen.

BESLUIT

Met de NV P.M.V. werden een aantal overeenkomsten afgesloten, waarin NV P.M.V. het beheer van haar portefeuille aandelen toevertrouwt aan de GIMV.

De GIMV streeft ernaar om een actieve valorisatie te bekomen en heeft in het verleden voldoende inspanningen geleverd om deze valorisatie waar te maken (o.a. Truck Financiering, Vlairbus, Vlairco, Demico, KNP, Cascades,

Ter vergoeding van haar prestaties bekomt de GIMV een geïndexeerde beheersvergoeding. De aanrekening ervan, alsmede de prestatievergoeding van andere opdrachten die zij uitvoert voor rekening van NV P.M.V., heeft tot gevolg dat er een aantal boekhoudkundige en financiële transacties plaatsgrijpen die normaal zijn bij zulke transacties en het gevolg zijn van de afgesloten overeenkomsten.

De ontvangen fondsen op het rollend fonds participaties worden doorgestort naar de bevoegde diensten.

De term verwevenheid zou hier kunnen geïnterpreteerd worden als hebbende een negatieve connotatie.

NV P.M.V. is een afzonderlijke rechtspersoon die thans contractuele relaties heeft met GIMV en die volledig legitiem en legaal zijn. Haar functioneren staat principieel los van de GIMV.

De statutaire opdracht van NV P.M.V. bestaat erin alle bijzondere opdrachten uit te voeren die haar bij decreet of bij beslissing van de regering of de minister worden toevertrouwd.

Wat NV P.M.V. zelf betreft en haar eerste deelopdracht worden de voorschriften door haar wel degelijk nageleefd en mag één uitzondering (Blairon), waarover trouwens een verschillende interpretatie dan deze van de diensten van het Rekenhof gevolgd wordt wat het commercieel karakter betreft van deze vennootschap, niet gebruikt worden om te generaliseren en een negatief beeld op te hangen.

De situatie inzake n.v. TECHNOLIS werd tijdig geregulariseerd met weliswaar de hulp van het Rekenhof.

Dezelfde bemerking geldt wat de tweede deelopdracht betreft : NV P.M.V. heeft niet eenzijdig de opdracht Luchthaven Deurne uitgebreid, maar op verzoek van haar opdrachtgever.

De wetgeving overheidsopdrachten wordt goed nageleefd; er mag niet vergeten worden dat de controle van het Rekenhof loopt over een periode van nagenoeg 3 jaar en dat een mogelijke betwisting enkel betrekking heeft op de inlooperperiode.

Wat het Rollend Fonds betreft, dient de bevoegde administratie NV P.M.V. de nodige instructies te geven ter verbetering en bijsturing teneinde de begrotingsartikels in overeenstemming te brengen met de situatie van het Rollend Fonds.

De aangerekende administratiekosten voor het boekjaar 1998 zou per uitzondering voor 4/12 van 50.000 BEF een dubbel gebruik vormen vormen met de nieuwe overeenkomsten. Voor het gebruik van de informatica, het onderhoud en de updating werden geen kosten aangerekend aan NV P.M.V. NV P.M.V. doet derhalve een besparing.

Dat de compensatie van de opbrengsten en kosten in de resultatenrekening in strijd zou zijn met artikel 34 van het KB van 6.3.90 op de geconsolideerde jaarrekening dient ontkend.

Vooreerst is dit KB niet van toepassing op NV P.M.V., omdat NV P.M.V. geen geconsolideerde jaarrekening opmaakt.

Vervolgens laat art. 15 van het KB van 8.2.76 op de jaarrekening van de ondernemingen voldoende afwijkingen toe om bepaalde activiteiten eerder af te stemmen aan de eigen kenmerken en eigenheden van de maatschappij, om alzo het getrouwe beeld van de jaarrekening beter te eerbiedigen. Een schending van art. 6 van dat KB is dan ook niet aan de orde.

Het beslag op de gelden NV P.M.V. werd voldoende verwoord in de verslagen van de Raad van Bestuur. Deze verslagen werden integraal neergelegd en vormen één geheel met de jaarrekening.

Brussel, 22 december 1999
Regentschapsstraat 2
1000 BRUSSEL

N 12-1.715.856 B1
Bijlagen : verslag + kopie van 2 brieven

Mijnheer de Minister,

BETREFT : Nazicht van de rekeningen 31 juli 1995 - 31 december
1998 van de NV P.M.V..

In uitvoering van artikel 13 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de herstructurering van de GIMV, Gimvindus, VMH, Mijnen en LIM en tot oprichting van het Limburgfonds en van de permanente werkgroep Limburg, heeft het Rekenhof een nazicht uitgevoerd van de rekeningen van de drie eerste boekjaren van de NV P.M.V..

Conform artikel 4 van het protocol van 21 december 1994, gesloten tussen het Vlaamse Gewest en het Rekenhof, worden u hierbij de resultaten van dit nazicht medegedeeld.

Bij brief van 24 juni 1999, kenmerk N 12-1.715.856 N1, werden deze resultaten verstuurd naar de betrokken vennootschap die met een brief d.d. 13 oktober 11. heeft geantwoord.

Concreet is het verslag opgebouwd rond volgende onderdelen :

1. Voorstelling van de NV P.M.V.
2. Relatie met de NV GIMV
3. Statutaire opdracht van de NV P.M.V.
4. Middelen van de NV P.M.V.
5. Het Rollend Fonds
6. De beheersvergoeding voor de NV GIMV
7. De boekhouding
8. Besluit.

./...

De heer D. VAN MECHELEN
Vlaams Minister van Economie, Ruimtelijke
Ordering en Media
RAC
Arcadengebouw, Blok F, 6^e verdieping
1010 BRUSSEL

N 12-1.715.856 B1

Na ontvangst van uw bedenkingen en opmerkingen zal dit verslag samen met de gevoerde briefwisseling aan het Vlaams Parlement worden medegedeeld.

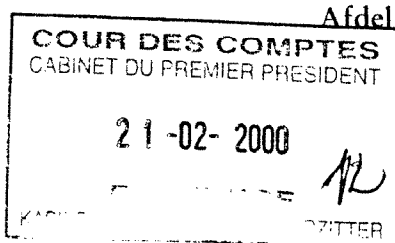
Op last :
De Hoofdgriffier,

Het Rekenhof :
De Eerste Voorzitter,

F. VAN DEN HEEDE.

J. VAN de VELDE.

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Afdeling Economisch Ondersteuningsbeleid

Markiesstraat 1 - 1000 BRUSSEL
Tel. (02)553 37 85 - Fax (02)553 37 88
E-mail: ewbl.aeo@ewbl.vlaanderen.be

Het Rekenhof
T.a.v. de heer J. Van de Velde
Eerste Voorzitter
Regentschapsstraat 2
1000 BRUSSEL

21
2 621
2000

uw kenmerk

ons kenmerk

bijlagen

vragen naar / e-mail

telefoonnummer

datum

18 FEB. 2000

Betreft: Brief Rekenhof N-12 1.715.856 B1 van 22 december 1999.
Nazicht van de rekeningen 31.07.1995 – 31.12.1998 van de NV PMV.

Mijnheer de Eerste Voorzitter,

Hierbij kan ik u medelen dat ik geen opmerkingen heb op het verslag van het Rekenhof omtrent de rekeningen van NV PMV. Zodra een nieuwe regeringscommissaris werd aangeduid voor de NV PMV zal ik hem opdracht geven de werking van de PMV en het Rollend Fonds te evalueren.

Met de meeste hoogachting,

Dirk Van Mechelen
Vlaams minister van Economie,
Ruimtelijke Ordening en Media.